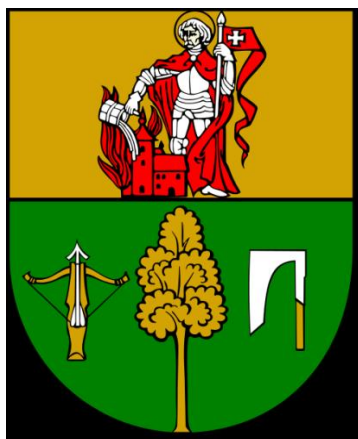

MONITORING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W POWIECIE KOLNEŃSKIM W 2015 ROKU

SPIS TREŚCI

Spis wykresów	3
Spis tabel	4
Wstęp	5
I. Analiza ogólnej sytuacji na rynku pracy	7
II. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych	20
III. Analiza umiejętności i uprawnień.....	26
IV. Analiza rynku edukacyjnego.....	28
V. Badanie kwestionariuszowe przedsiębiorstw	35
VI. Prognoza lokalnego rynku pracy	48
Podsumowanie	52

SPIS WYKRESÓW:

Wykres 1 - Stopa bezrobocia w 2015 roku

Wykres 2 - Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kolnie w 2015 roku

Wykres 3 – Bezrobotni wg wykształcenia na koniec 2015 r.

Wykres 4 – Bezrobotni wg wieku na koniec 2015 r.

Wykres 5 – Bezrobotni wg stażu pracy na koniec 2015 r.

Wykres 6 – Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy na koniec 2015 r.

Wykres 7 – Napływ i odpływ z bezrobocia w powiecie kolneńskim w 2015 r.

Wykres 8 - Bezrobotni wg posiadanego zawodu na koniec 2015 r.

Wykres 9 - Struktura badanych przedsiębiorstw pod względem liczby zatrudnionych pracowników

Wykres 10 - Struktura badanych przedsiębiorstw wg rodzaju działalności

Wykres 11 - Odsetek przedsiębiorstw deklarujących zmiany w zatrudnieniu w 2015 roku

Wykres 12 - Odsetek przedsiębiorstw deklarujących zmiany w zatrudnieniu w 2015 roku

Wykres 13 - Wskaźnik zatrudnienia netto według wielkich grup zawodów w 2015 r.

Wykres 14 - Struktura odpowiedzi przedsiębiorstw deklarujących problemy z pozyskiwaniem nowych pracowników w 2015 r.

Wykres 15 - Struktura odpowiedzi przedsiębiorstw dotyczących sposobu pozyskiwania nowych pracowników w 2015 r.

Wykres 16 - Odsetek przedsiębiorstw przewidujących zmiany w zatrudnieniu w 2015 roku

Wykres 17- Odsetek przedsiębiorstw przewidujących zmiany w zatrudnieniu w 2015 roku

Wykres 18 - Analiza odsetka ofert pracy zgłaszanych do pup

Wykres 19 - Prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto dla wielkich grup zawodów

SPIS TABEL:

Tabela nr 1. Wybrane kategorie bezrobotnych na koniec 2014 i 2015 roku

Tabela nr 2. Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy w powiecie kolneńskim

Tabela nr 3. Zgłoszone w 2015 roku stanowiska pracy wg zawodów

Tabela nr 4. Grupy zawodów, w których liczba bezrobotnych jest największa w 2015 roku

Tabela nr 5. Grupy zawodów, w których liczba bezrobotnych jest najmniejsza w 2015 roku

Tabela nr 6. Grupy zawodów, w których napływ bezrobotnych był największy w 2015 roku

Tabela nr 7. Grupy zawodów, w których napływ bezrobotnych był najmniejszy w 2015 r.

Tabela nr 8. Grupy zawodów, dla których wskaźnik długotrwałego bezrobocia był najwyższy w 2015 roku

Tabela nr 9. Grupy zawodów, dla których wskaźnik płynności bezrobotnych był najwyższy w 2015 r.

Tabela nr 10. Grupy zawodów, dla których wskaźnik płynności bezrobotnych był najniższy w 2015 r.

Tabela nr 11. Wskaźnik niedopasowania struktury ofert pracy w 2015 roku

Tabela nr 12. Ranking elementarnych grup zawodów deficytowych w 2015 roku

Tabela nr 13. Ranking elementarnych grup zawodów zrównoważonych w 2015 roku

Tabela nr 14. Ranking elementarnych grup zawodów nadwyżkowych w 2015 roku

Tabela nr 15. Bezrobotni bez zawodu w 2015 roku

Tabela nr 16. Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych według elementarnych grup zawodów deficytowych, nadwyżkowych oraz zrównoważonych w 2015 roku

Tabela nr 17. Liczba absolwentów i bezrobotnych absolwentów według typu szkoły w 2015 r.

Tabela nr 18. Wskaźnik zatrudnienia netto według wielkich grup zawodów w 2015 r.

Tabela nr 19. Zawody w jakich trudno jest znaleźć odpowiednich kandydatów

Tabela nr 20. Analiza odsetka ofert pracy zgłaszanych do pup

Tabela nr 21. Zawody, w których pracodawcy najczęściej zgłaszają oferty pracy do powiatowych urzędów pracy

Tabela nr 22. Analiza oceny przygotowania kandydatów do pracy w zawodach, w których pracodawcy zwiększyli zatrudnienie w 2015 r.

Tabela nr 23. Prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto dla wielkich grup zawodów

Tabela nr 24. Zawody, w jakich firmy mają zamiar zatrudniać pracowników w roku 2015

Tabela nr 27. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie kolneńskim

WSTĘP

Niniejsze opracowanie „*Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie kolneńskiego w 2015 roku*” jest opracowaniem, które stanowi kompleksową analizę zjawiska bezrobocia, notowanego w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kolnie w 2015 roku, oraz według danych i stanu z dnia 31 grudnia 2015 roku. Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest jedną z najbardziej trafnych metod obserwacji i analizy zmian i tendencji zachodzących na lokalnych rynkach pracy. Niezwykle ważną cechą metodologii opracowania jest jego powtarzalność i systematyczność w analizowaniu danych, dzięki czemu możliwa jest interpretacja sytuacji na przestrzeni kilku lat. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych pełni niezwykle ważną rolę zwłaszcza w sytuacjach zmian zachodzących na rynku pracy w skali całego kraju, jak i w skali mikro na poziomie danego powiatu. W ostatnich latach dynamicznie zmieniały się wskaźniki bezrobocia zarówno w skali makro jak i w powiecie kolneńskim. W ostatnim roku zmiany, które wystąpiły na rynku pracy spowodowały znaczną dekonstrukcję dotychczasowych wskaźników bezrobocia, które w wielu przypadkach uległy zdecydowanej poprawie. W określonych zawodach, dużych i elementarnych grupach zawodowych oraz w wybranych branżach jest i prawdopodobnie będzie dużo łatwiej o pracę, dlatego taką istotną rolę pełni monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Kluczowym celem prezentowanego raportu jest przede wszystkim stworzenie klasyfikacji zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie kolneńskim, na które występuje mniejsze lub większe zapotrzebowanie ze strony lokalnych pracodawców oraz zawodów, w których występuje mniejszy lub większy odsetek osób bezrobotnych, którzy nie mogą podjąć pracy ze względu na brak ofert pracy w danym zawodzie. Zaletą narzędzia diagnozującego strukturę bezrobocia i zmian dokonujących się na lokalnym rynku pracy, jakim jest monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest również możliwość uzyskania wszechstronnych i kluczowych informacji przydatnych dla wszystkich uczestników rynku pracy. Stała analiza zapotrzebowania pracodawców na pracowników o określonych kwalifikacjach pozwala, poprzez lepsze dopasowanie kwalifikacji lub ich zmianę, spełnić oczekiwania kadrowe pracodawców. Ranking ma istotne znaczenie również w wyznaczeniu kierunków szkolenia bezrobotnych, usprawnieniu poradnictwa zawodowego oraz ułatwieniu realizacji programów aktywizujących osoby bezrobotne w celu promowania ich zatrudnienia. Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest skierowany także do osób bezrobotnych,

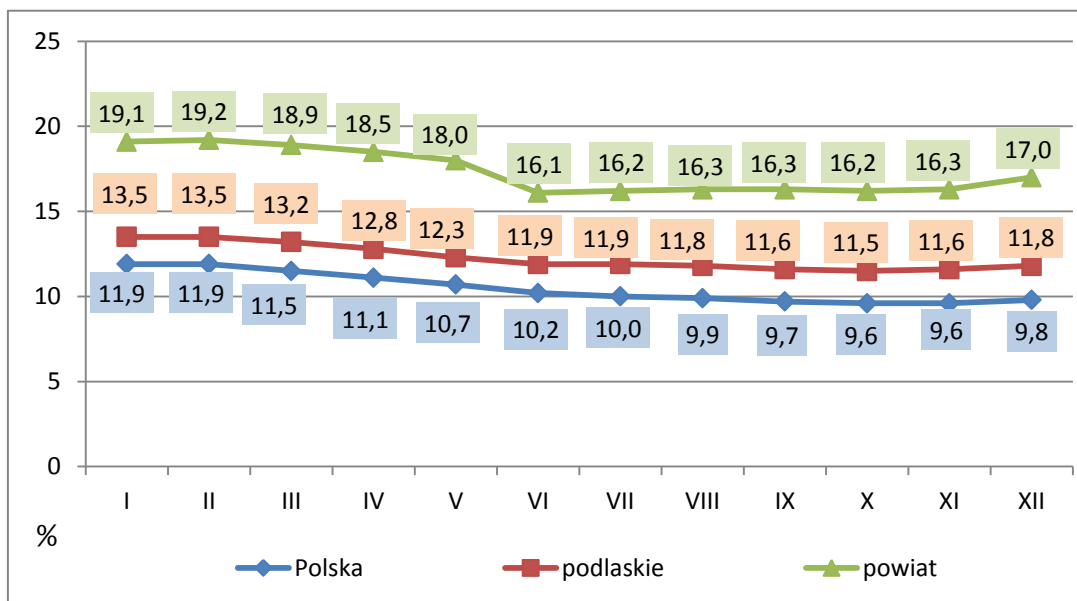
poszukujących pracy uczących się, jak również wszelkich instytucji edukacyjnych i szkoleniowych.

Opracowanie to powinno służyć przedstawicielom instytucji rynku pracy, przedstawicielom instytucji edukacyjnych na zapoznanie się ze skalą niedostosowania struktury zawodów do potrzeb rynku pracy, a tym samym wskazując konieczność prowadzenia zintegrowanych działań na rzecz dostosowania systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy. Niniejsze opracowanie zostało sporządzone w oparciu o zalecenia metodyczne przygotowane w ramach projektu „Opracowanie nowych zaleceń metodycznych prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy”, tablice wynikowe przygotowane przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, dane Głównego Urzędu Statystycznego, dane pozyskane z systemu Syriusz, dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN, wyniki badań ofert pracy w internecie oraz wyniki badania kwestionariuszowego przedsiębiorstw przeprowadzonego w miesiącu październiku 2015 roku. Aplikacja Monitoring Zawodów pozwala na wykorzystanie w formie edycji zestawień zawierających wyliczone wskaźniki umożliwiające określenie zawodów deficytowych i nadwyżkowych, jak również pozwala na przeprowadzenie analizy i interpretację uzyskanych wyników. Dokonana analiza została przygotowana według zaleceń metodycznych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 9 Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku z dnia 20 kwietnia 2004 r. Na potrzeby sporządzenia niniejszego raportu przyjęto także założenie, iż analizowane będą te wskaźniki i te zmienne, które charakteryzują się najwyższym natężeniem danej cechy.

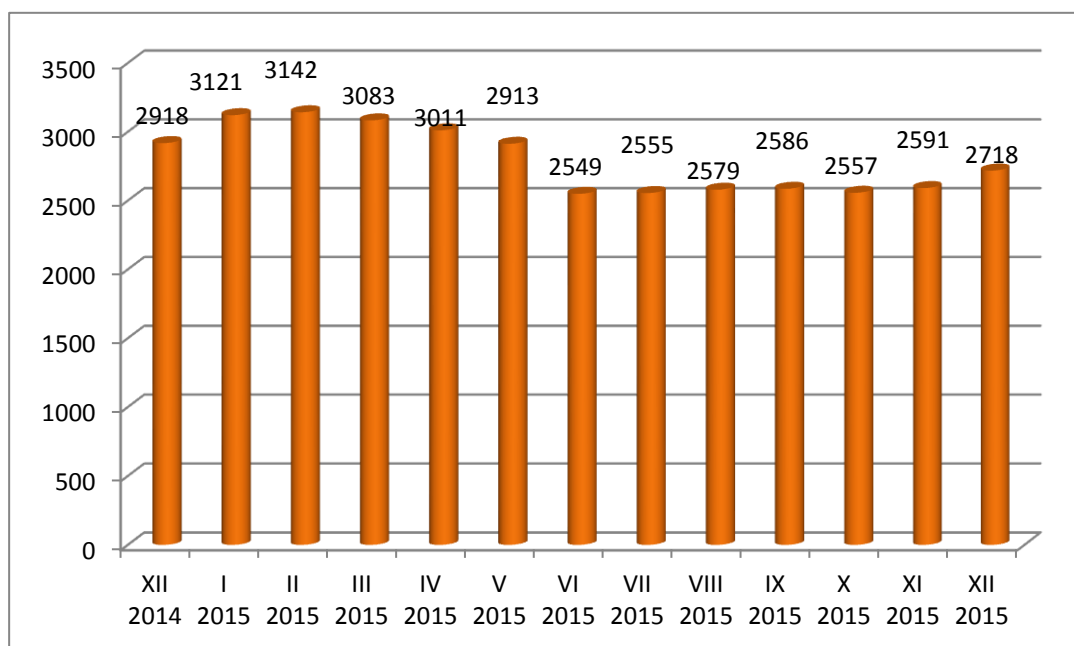
Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych służy przede wszystkim ocenie relacji oraz niedopasowania pomiędzy popytową i podaźową stroną rynku pracy. W kontekście prawidłowej oceny sytuacji na rynku pracy - w tym określenia elementarnych grup zawodów odznaczających się deficytem bądź nadwyżką - niezwykle istotna wydaje się całościowa analiza rynku pracy i rynku edukacyjnego. Mając na uwadze wykorzystanie pełnego zasobu informacji o rynku pracy i rynku edukacyjnym, zakłada się, że monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych będzie składał się z sześciu elementów. Jednakże nie tylko zakres wykorzystywanych danych ma wpływ na zwiększenie użyteczności monitoringu, ale również częstotliwość ich pozyskiwania. Im dane są częściej zbierane, tym są bardziej aktualne.

I. ANALIZA OGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY

Na koniec 2015 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kolnie zarejestrowanych było 2718 osób bezrobotnych, jest to o 200 osób mniej niż w roku wcześniejszym. Stopa bezrobocia na koniec grudnia 2015 roku wyniosła 17,0 % i w całym roku 2015 utrzymywała się na poziomie wyższym niż stopa bezrobocia w województwie podlaskim oraz w Polsce.

Wykres 1 - Stopa bezrobocia w 2015 roku (opracowanie na podstawie własnych danych statystycznych i GUS)

Wykres 2 - Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kolnie w 2015 roku (opracowanie na podstawie własne danych statystycznych)

Tabela nr 1. Wybrane kategorie bezrobotnych na koniec 2014 i 2015 roku
(opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Kolnie)

BEZROBOTNI	stan na 31.XII.2014	stan na 31.XII.2015	różnica do 2014		udział do ogółu bezrobotnych w %	
			liczba	%	2014	2015
I	II	III	IV	V	VI	VII
OGÓLEM	2918	2718	- 200	- 6,9%	x	x
według płci						
kobiety	1287	1190	- 97	- 7,5 %	44,1 %	43,8 %
mężczyźni	1631	1528	- 103	- 6,3 %	55,9 %	56,2 %
według miejsca zamieszkania						
miasto	1087	1027	- 60	- 5,5 %	37,3 %	37,8 %
wieś	1831	1691	- 140	- 7,6 %	62,7 %	62,2 %
według wykształcenia						
wyższe	277	246	- 31	- 11,2 %	9,5 %	9,1 %
policealne i śr. zawodowe	557	526	- 31	- 5,6 %	19,1 %	19,4 %
ogólnokształcące	388	381	- 7	- 1,8 %	13,3 %	14,0 %
zasadnicze zawodowe	814	788	- 26	- 3,2 %	27,9 %	29,0 %
gimnazjalne i poniżej	882	777	- 105	- 11,9 %	30,2 %	28,6 %
według wieku						
18 - 24	819	776	- 43	- 5,3 %	28,1 %	28,6 %
25 - 34	865	767	- 98	- 11,3 %	29,6 %	28,2 %
35 - 44	494	480	- 14	- 2,8 %	16,9 %	17,7 %
45 - 54	460	414	- 46	- 10,0 %	15,8 %	15,2 %
55 - 59	211	207	- 4	- 1,9 %	7,2 %	7,6 %
60 - 64	69	74	+ 5	+ 7,2 %	2,4 %	2,7 %
według stażu pracy						
do 1 roku	490	479	- 11	- 2,2 %	16,8 %	17,6 %
1 - 5 lat	749	684	- 65	- 8,7 %	25,7 %	25,2 %
5 - 10 lat	305	298	- 7	- 2,3 %	10,5 %	11,0 %
10 - 20 lat	279	270	- 9	- 3,2 %	9,6 %	9,9 %
20 - 30 lat	152	149	- 3	- 2,0 %	5,2 %	5,5 %
30 lat i więcej	52	34	- 18	- 34,6 %	1,8 %	1,3 %
bez stażu	891	804	- 87	- 9,8 %	30,5 %	29,6 %
według czasu pozostawiania bez pracy						
do 1 miesiąca	162	154	- 8	4,9 %	5,6 %	5,7 %
1 - 3 miesięcy	426	460	+ 34	+ 8,0 %	14,6 %	16,9 %
3 - 6 miesięcy	375	368	- 7	- 1,9 %	12,9 %	13,5 %
6 - 12 miesięcy	374	485	+ 111	+ 29,7 %	12,8 %	17,8 %
12 - 24 miesiące	589	432	- 157	- 26,7 %	20,2 %	15,9 %
pow. 24 miesięcy	992	819	- 137	- 17,4 %	34,0 %	30,1 %
STOPA BEZROBOCIA	18,2 %	17,0 %	- 1,2 %	x	x	x

Na koniec 2015 r. było zarejestrowanych 2718 osób, w tym kobiety stanowiły 43,8% ogółu bezrobotnych, zaś mężczyźni 56,2% ogółu bezrobotnych. W stosunku do ubiegłego roku nastąpił spadek populacji kobiet o 7,5% (o 97 osób) a mężczyzn o 6,3% (o 103 osoby).

Bezrobotni zamieszkali na wsi stanowili 62,2% ogółu zarejestrowanych, zaś w mieście 37,8%. W stosunku do stanu ubiegłorocznego, liczba bezrobotnych na wsi zmniejszyła się o 140 osób (+7,6%), w mieście nastąpił spadek o 60 osób (-5,5%)

W strukturze bezrobotnych według wieku, najliczniejszą zbiorowość stanowiły osoby w przedziale wiekowym od 18 do 24 roku życia (28,6% ogółu bezrobotnych) oraz w przedziale wiekowym od 25 do 34 roku życia (28,2% ogółu bezrobotnych), pomimo wyraźnego spadku liczbowego w przedziale wiekowym od 25 do 34 roku życia o 98 osób bezrobotnych. Znaczny spadek liczbowy zarejestrowano też w przedziale wiekowym od 45 do 54 roku życia o 46 osób bezrobotnych.

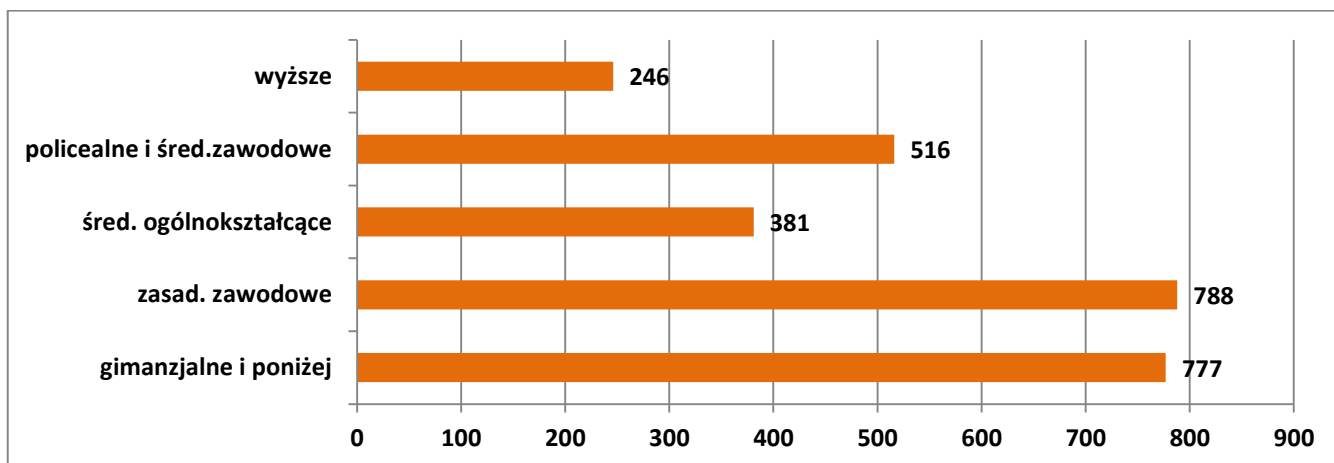
Największy odsetek wśród bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym 29,0% oraz z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym 19,4%, natomiast największy spadek w liczbie bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej o 105 osób (-11,9%).

W strukturze bezrobotnych według stażu pracy na koniec 2015 r. najwięcej było zarejestrowanych osób ze stażem od 1 do 5 lat (25,2%) oraz ze stażem do 1 roku (17,6%). Duży odsetek wśród bezrobotnych stanowią osoby bez stażu pracy (29,6%). W grupie bezrobotnych według stażu pracy największy spadek liczby bezrobotnych odnotowano wśród osób ze stażem od 1 do 5 lat o 65 osób (-8,7 %) oraz wśród osób bez stażu pracy roku o 87 osób (-9,8 %).

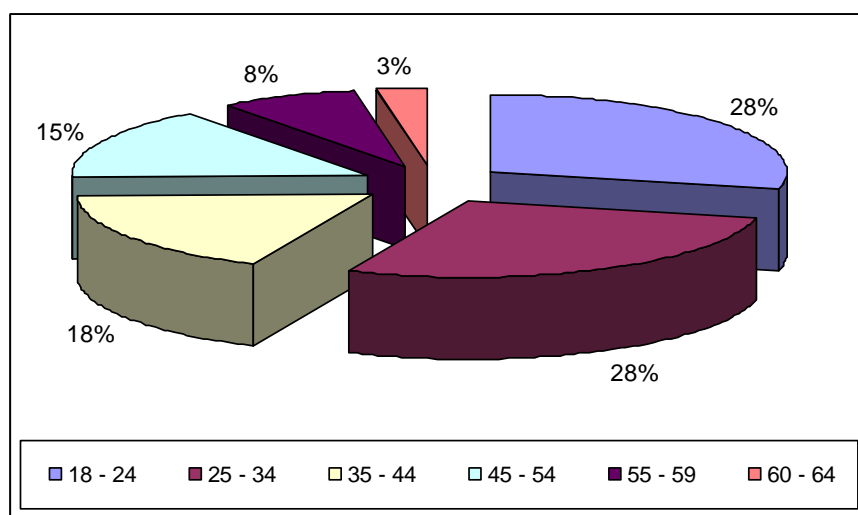
W strukturze osób bezrobotnych ze względu na czas pozostawania bez pracy największy odsetek stanowiły osoby zarejestrowane:

- powyżej 24 miesięcy (30,1%),
- od 6 do 12 miesięcy (17,8%)
- od 1 do 3 miesięcy (16,9%).

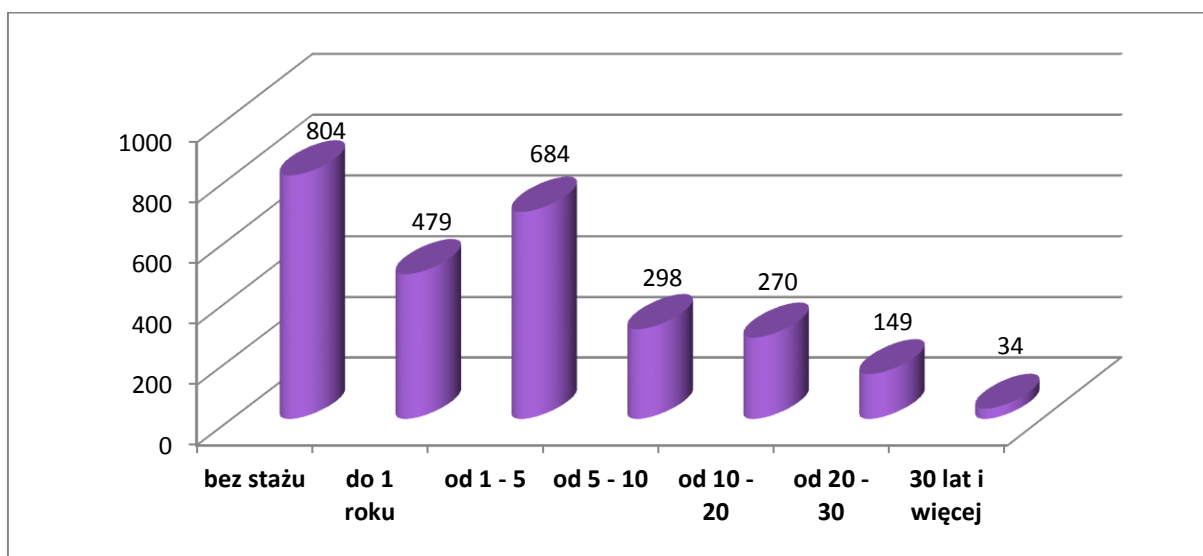
Największy spadek liczby bezrobotnych nastąpił w grupach od 12 do 24 miesięcy o 157 osób (-26,7%) oraz powyżej 24 miesięcy o 137 osób (-17,4%), natomiast wśród osób zarejestrowanych od 6 do 12 miesięcy odnotowano wzrost o 111 osób (29,7%).

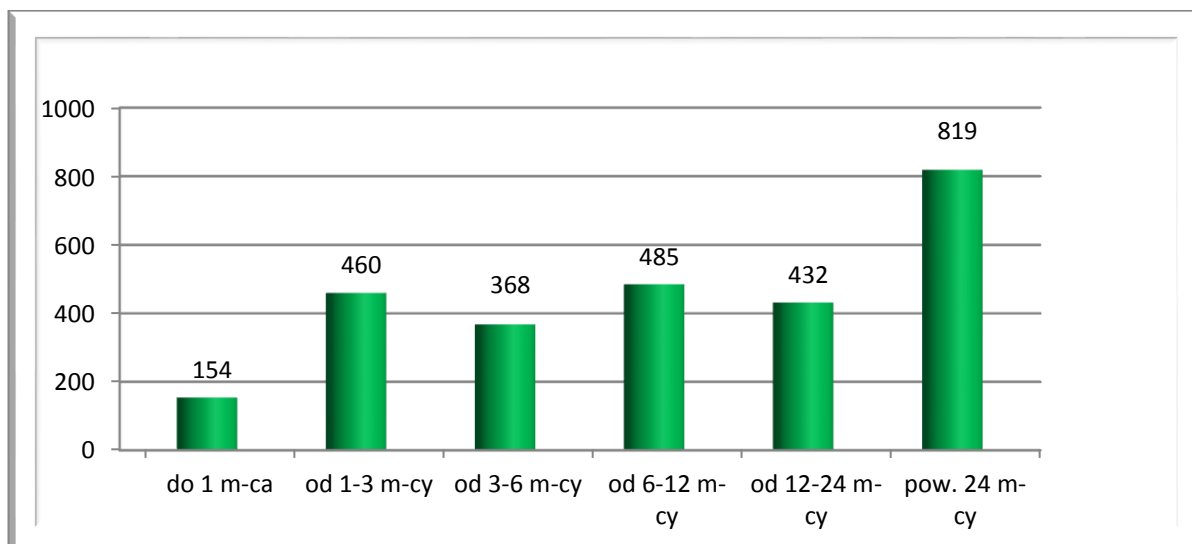
Wykres 3 – Bezrobotni wg wykształcenia na koniec 2015 r. (opracowanie własne PUP Kolno)

Wykres 4 – Bezrobotni wg wieku na koniec 2015 r. (opracowanie własne PUP Kolno)

Wykres 5 – Bezrobotni wg stażu pracy na koniec 2015 r. (opracowanie własne PUP Kolno)

Wykres 6 – Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy na koniec 2015 r. (opracowanie własne PUP Kolno)

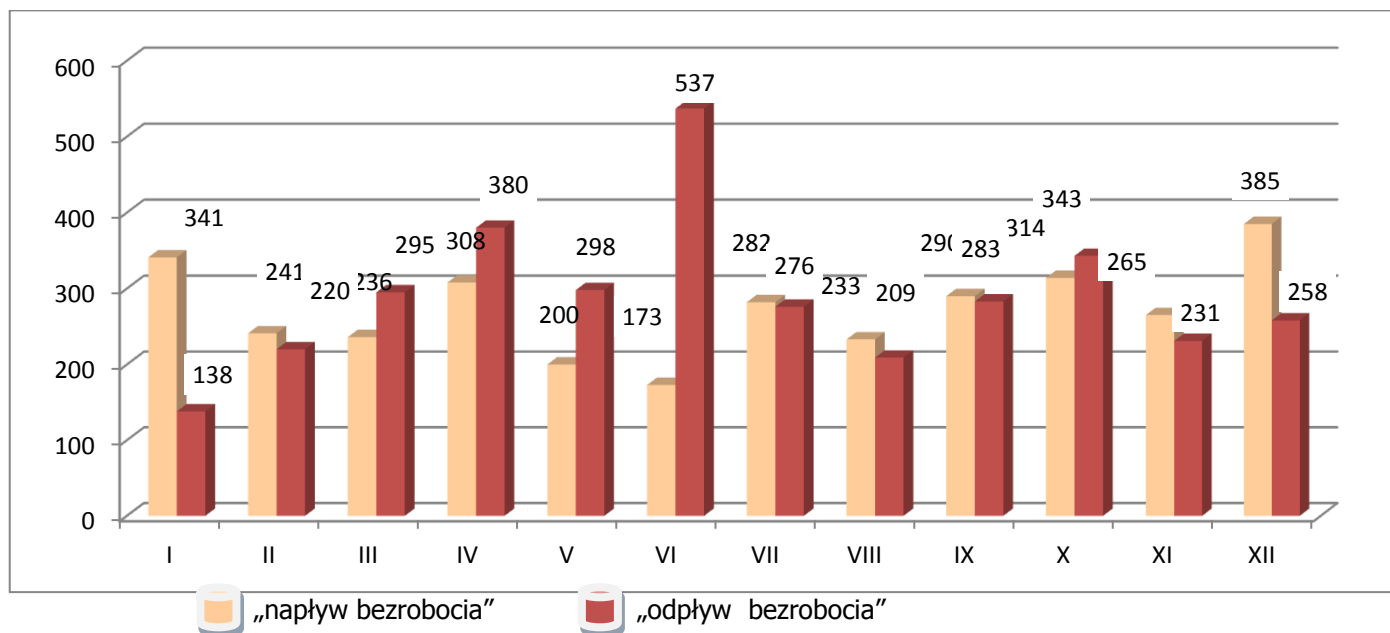
Udział poszczególnych grup bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 2. Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy w powiecie kolneńskim (opracowanie własne PUP Kolno)

Wyszczególnienie	Ogółem bezrobotni /stan na dzień/		Różnica do 2014		Udział do ogółu bezrobotnych w %	
	31.12.2014	31.12.2015	liczba	%	2014	2015
xxxxxxxxxxxxxxx						
Osoby będące w szczególnej sytuacji	2707	2467	-240	-8,9	92,8	90,8
w tym kobiety	1201	1073	-128	-10,7	41,2	39,5
Do 25 roku życia	819	776	-43	-5,3	28,1	28,6
w tym kobiety	352	343	-9	-7,6	12,1	12,6
Do 30 roku życia	brak danych	1231	brak danych	brak danych	brak danych	45,3
w tym kobiety	brak danych	568	brak danych	brak danych	brak danych	20,9
Do 50 roku życia	502	487	-15	-3,0	17,2	17,9
w tym kobiety	159	156	-3	-1,9	5,4	5,7
Długotrwale bezrobotni	1987	1708	-279	-14,0	68,1	62,8
w tym kobiety	880	734	-146	-16,6	30,2	27,0
Posiadający dziecko do 6 r.ż.	brak danych	366	brak danych	brak danych	brak danych	13,5
w tym kobiety	brak danych	256	brak danych	brak danych	brak danych	9,4
Posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 r.ż.	brak danych	2	brak danych	brak danych	brak danych	0,1
w tym kobiety	brak danych	0	brak danych	brak danych	brak danych	0
Niepełnosprawni	62	63	+1	+1,6	2,1	2,3
w tym kobiety	26	33	+7	+26,9	0,9	1,2

Na zmiany w poziomie bezrobocia w okresie od stycznia do grudnia 2015 r. miał wpływ większy odpływ z bezrobocia niż napływ do bezrobocia (różnica 200 osób). W ciągu 12 miesięcy

2015 roku wyrejestrowano z ewidencji bezrobotnych 3468 osób (w 2014 r. - 3269 osób), w tym samym okresie zarejestrowano 3268 osób (w 2014 r. - 2827 osób).

Wykres 7 – Napływ i odpływ z bezrobocia w powiecie kolneńskim w 2015 r. (opracowanie własne PUP Kolno)

Największy „napływ bezrobocia” w ciągu całego 2015 roku nastąpił w miesiącu grudniu (385 osób), najmniejszy zaś w czerwcu – 173 osoby. W odniesieniu do „odpływu bezrobocia”, największy widoczny jest w czerwcu (537 osób), najmniejszy zaś w styczniu (138 osób).

Wśród 3268 zarejestrowanych w 2015 r. było 2736 bezrobotnych zarejestrowanych po raz kolejny, którzy stanowili 84 % ogółu rejestrujących się bezrobotnych.

Wśród bezrobotnych rejestrujących się po raz kolejny było 766 osób po stażu, 28 osób po szkoleniu, 4 osoby po pracach interwencyjnych, 2 osoby po zakończeniu robót publicznych i 60 osób.

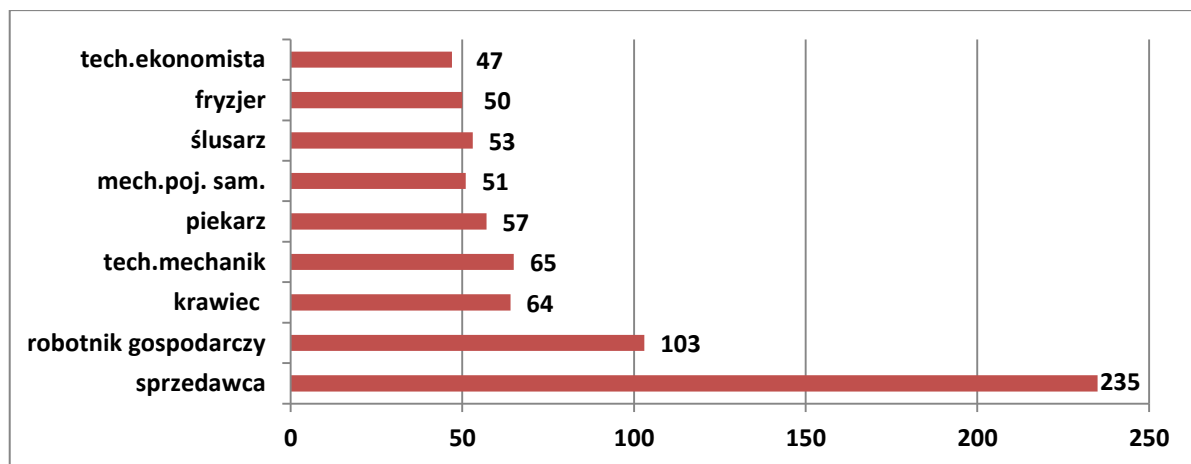
Podstawową przyczyną wyłączeń w okresie od stycznia do grudnia 2015 r. z ewidencji bezrobotnych było podjęcie pracy. Z tego powodu z rejestru bezrobotnych wyłączono 1681 osób, tj. 49%, z tego większość to zatrudnienie niesubsydiowane - 1487 osób.

Kolejną znaczącą przyczyną wyrejestrowań z ewidencji bezrobotnych było rozpoczęcie stażu – 705 (20 % upływu z rejestru). Z tej formy pomocy skorzystało też 5 poszukujących pracy.

Na dzień 31.12.2015 r. w PUP w Kolnie zarejestrowanych było 2718 osób bezrobotnych, przy czym 1130 osób (42 %) nie posiadało kwalifikacji zawodowych, a 1012 to osoby bez doświadczenia zawodowego (37 %).

W analizowanym okresie najwięcej osób bezrobotnych zarejestrowano z grupy zawodowej sprzedawca 235 osób, stanowili oni 9 % ogółu zarejestrowanych.

Strukturę zarejestrowanych bezrobotnych ze względu na posiadany zawód w końcu 2015 r. przedstawiono niżej na wykresie.

Wykres 8 - Bezrobotni wg posiadanego zawodu na koniec 2015 r. (opracowanie własne PUP Kolno)

W 2015 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kolnie zarejestrowano oferty pracy na 1058 wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej, w tym 145 to oferty pracy niesubsydiowanej, pozostałe to miejsca pracy i aktywizacji zawodowej.

Oferty pracy, które współfinansowano z Funduszu Pracy lub Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) stanowiły 86 % zgłoszonych ofert.

Biorąc pod uwagę oferty pracy według grup zawodów, najwięcej ofert w 2015 r. zgłoszono w następujących zawodach:

Tabela nr 3. Zgłoszone w 2015 roku stanowiska pracy wg zawodów (opracowanie własne PUP Kolno)

Robotnik gospodarczy	169
Sprzedawca*	104
Pozostali pracownicy obsługi biurowej	53
Technik prac biurowych*	46
sprzątaczką biurową	41
Pomocniczy robotnik budowlany	36
Pracownik kancelaryjny*	27
Pomocniczy robotnik budowlany	27
Technika administracyjny*	25
Robotnik placowy	19
Kierowca samochodu ciężarowego	18
Pomocnik mleczarski	16
Magazynier	15
Pomocniczy robotnik konserwacyjny	14
Pomoc kuchenna	12
Kelner*	12
Fryzjer*	11
Piekarz*	10

Sekretarka	10
Opiekunka dziecięca	10

Z podziału wg branży duża liczba wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej pochodziła z sektora:

- administracji publicznej w liczbie – 216,
- handel hurtowy i detaliczny w liczbie – 200,
- edukacja w liczbie – 145,
- przetwórstwo przemysłowe w liczbie - 101,
- budownictwo- 57,
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 56.

Tabela nr 4. Grupy zawodów, w których liczba bezrobotnych jest największa w 2015 roku (na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Kod	Elementarne grupy zawodów	Bezrobotni (31.12.2015)
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	235
5153	Gospodarze budynków	113
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	77
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	74
3115	Technicy mechanicy	66
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	64
9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	64
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	63
5120	Kucharze	60
7222	Ślusarze i pokrewni	51
5141	Fryzjerzy	47
3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	45
9613	Zamiacze i pokrewni	42
7112	Murarze i pokrewni	37
6130	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej	35
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	34
9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej	34
7511	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	30
9112	Pomoce i sprzętaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne	29
9312	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni	29

Wśród zawodów, w których liczba bezrobotnych jest największa, prym wiodą sprzedawcy, gospodarze budynków, piekarze, cukiernicy i pokrewni, mechanicy pojazdów samochodowych oraz technicy mechanicy. Do zawodów, w których liczba bezrobotnych z

terenu powiatu kolneńskiego jest najmniejsza zalicza się czyścicieli pojazdów, inżynierów elektryków, specjalistów do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych oraz robotników do obróbki kamienia.

Tabela nr 5. Grupy zawodów, w których liczba bezrobotnych jest najmniejsza w 2015 roku (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Kod	Elementarne grupy zawodów	Bezrobotni
4321	Magazynierzy i pokrewni	27
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	27
7114	Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni	13
3112	Technicy budownictwa	8
7132	Lakiernicy	6
3432	Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni	5
2411	Specjaliści do spraw księgowości i rachunkowości	4
2633	Filozofowie, historycy i politolodzy	4
9121	Praczkarki ręczne i prasowacze	4
2342	Specjaliści do spraw wychowania małego dziecka	3
9212	Robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt	3
9122	Czyściciele pojazdów	2
2151	Inżynierowie elektrycy	1
2434	Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	1
7113	Robotnicy obróbki kamienia	1

Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku napływu osób bezrobotnych. W 2015 roku największy napływ nastąpił sprzedawców, piekarzy, cukierników i pokrewnych, mechaników pojazdów samochodowych oraz techników mechaników, natomiast najmniej zarejestrowało się magazynierów i pokrewnych, stolarzy meblowych i pokrewnych, rolników produkcji roślinnej i zwierzęcej oraz specjalistów do spraw księgowości i rachunkowości.

Tabela nr 6. Grupy zawodów, w których napływ bezrobotnych był największy w 2015 roku (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Kod	Elementarne grupy zawodów	Bezrobotni (napływ 2015)
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	212
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	70
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	64
3115	Technicy mechanicy	63
5153	Gospodarze budynków	58
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	50
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	50

3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	49
7222	Ślusarze i pokrewni	48
5141	Fryzjerzy	44
2422	Specjaliści do spraw administracji i rozwoju	37
5120	Kucharze	34
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	34
7511	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	33
9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	33
9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej	32
9613	Zamiatacze i pokrewni	30
9112	Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne	28

Tabela nr 7. Grupy zawodów, w których napływ bezrobotnych był najmniejszy w 2015 r.
(opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Kod	Elementarne grupy zawodów	Bezrobotni (napływ 2015)
4321	Magazynierzy i pokrewni	21
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	21
6130	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej	17
2411	Specjaliści do spraw księgowości i rachunkowości	9
3112	Technicy budownictwa	8
7132	Lakiernicy	7
7114	Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni	6
2633	Filozofowie, historycy i politolodzy	5
3432	Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni	4
2342	Specjaliści do spraw wychowania małego dziecka	3
9121	Praczk ręczne i prasowacze	3
2151	Inżynierowie elektrycy	1
2434	Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	1
3213	Technicy farmaceutyczni	1
7113	Robotnicy obróbki kamienia	1
9122	Czyściciele pojazdów	1
9212	Robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt	1

Wśród grup zawodów, dla których wskaźnik długotrwałego bezrobocia jest najwyższy należy wymienić m.in. kierowników do spraw finansowych, wizytatorów i specjalistów metod nauczania, analityków systemów komputerowych, bibliotekoznawców i specjalistów zarządzania informacją, agentów ubezpieczeniowych.

Tabela nr 8. Grupy zawodów, dla których wskaźnik długotrwałego bezrobocia był najwyższy w 2015 roku (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej publikowanej przez MRPiPS)

Kod	Elementarne grupy zawodów	Wskaźnik
1211	Kierownicy do spraw finansowych	100,00
2151	Inżynierowie elektrycy	100,00
2231	Położne bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	100,00
2351	Wizytatorzy i specjaliści metod nauczania	100,00
2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii	100,00
2434	Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii	100,00
2511	Analitycy systemów komputerowych	100,00
2622	Bibliotekoznawcy i specjaliści zarządzania informacją	100,00
2631	Ekonomiści	100,00
3139	Kontrolerzy (sterowniczy) procesów przemysłowych gdzie indziej	100,00
3143	Technicy leśnictwa	100,00
3259	Średni personel do spraw zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowany	100,00
3315	Rzeczoznawcy (z wyłączeniem majątkowych)	100,00
3321	Agenci ubezpieczeniowi	100,00
3339	Pośrednicy usług biznesowych gdzie indziej niesklasyfikowani	100,00
3431	Fotografowie	100,00
3433	Pracownicy bibliotek, galerii, muzeów, informacji naukowej i	100,00

W przypadku zawodów, wśród których wskaźnik płynności bezrobotnych jest największy dominują: nauczyciele kształcenia zawodowego, recepcjoniści (z wyłączeniem hotelowych) czy tapicerzy i pokrewni, natomiast na przeciwnym biegunie znaleźli się m.in. architekci, doradcy finansowi i inwestycyjni, robotnicy obróbki kamienia oraz szklarze.

Tabela nr 9. Grupy zawodów, dla których wskaźnik płynności bezrobotnych był najwyższy w 2015 r. (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Kod	Elementarne grupy zawodów	Wskaźnik
4211	Kasjerzy bankowi i pokrewni	5,00
5244	Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej / internetowej	3,00
2292	Fizjoterapeuci	2,33
3323	Zaopatrzeniowcy	2,33
2152	Inżynierowie elektronicy	2,00
2320	Nauczyciele kształcenia zawodowego	2,00
2519	Analitycy systemów komputerowych i programiści gdzie indziej niesklasyfikowani	2,00
3259	Średni personel do spraw zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowany	2,00

3313	Księgowi	2,00
3321	Agenci ubezpieczeniowi	2,00
4223	Operatorzy centrali telefonicznych	2,00
4226	Recepcjoniści (z wyłączeniem hotelowych)	2,00
7534	Tapicerzy i pokrewni	2,00
8160	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni	2,00
8322	Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	1,75

Tabela nr 10. Grupy zawodów, dla których wskaźnik płynności bezrobotnych był najniższy w 2015 r. (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Kod	Elementarne grupy zawodów	Wskaźnik
1213	Kierownicy do spraw strategii i planowania	0,00
2120	Matematycy, aktuariusze i statystycy	0,00
2151	Inżynierowie elektrycy	0,00
2161	Architekci	0,00
2271	Diagności laboratoryjni bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	0,00
2412	Doradcy finansowi i inwestycyjni	0,00
2432	Specjaliści do spraw public relations	0,00
2434	Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	0,00
3114	Technicy elektroniki i pokrewni	0,00
3311	Dealerzy i maklerzy aktywów finansowych	0,00
3422	Trenerzy, instruktorzy i działacze sportowi	0,00
3513	Operatorzy sieci i systemów komputerowych	0,00
7113	Robotnicy obróbki kamienia	0,00
7125	Szklarze	0,00
7514	Robotnicy przetwórstwa surowców roślinnych	0,00
7515	Klasyfikatorzy żywności i pokrewni	0,00
8151	Operatorzy maszyn przędzalniczych i pokrewni	0,00
8153	Operatorzy maszyn do szycia	0,00
8213	Monterzy sprzętu elektronicznego	0,00
8343	Maszyniści i operatorzy maszyn i urządzeń dźwigowo-transportowych i pokrewni	0,00

Tabela nr 11. Wskaźnik niedopasowania struktury ofert pracy w 2015 roku (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Nazwa wielkiej grupy zawodów	Wskaźniki struktury (%)				Wskaźnik niedopasowania struktury ofert pracy
	Oferty pracy w PUP Kolno		Oferty pracy w internecie		
	Liczba	%	Liczba	%	
KIEROWNICY	3	42,86%	4	57,14%	0,17
OPERATORZY I MONTERZY MASZYN I URZĄDZEŃ	30	100,00%	0	0	0,00
PRACOWNICY BIUROWI	34	91,89%	3	8,11%	2,64
PRACOWNICY USŁUG I SPRZEDAWCY	151	99,34%	1	0,66%	35,18
PRACOWNICY WYKONUJĄCY PRACE PROSTE	52	98,11%	1	1,89%	12,11
ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	48	77,42%	14	22,58%	0,80
SPECJALIŚCI	18	45,00%	22	55,00%	0,19
TECHNICY I INNY ŚREDNI PERSONEL	16	30,19%	37	69,81%	0,10
Ogółem	352	73,10%	82	26,90%	6,38

Wskaźnik niedopasowania struktury ofert pracy opiera się na porównaniu i wyliczeniu relacji dwóch wskaźników struktury. Celem kalkulacji miernika jest wskazanie, jakie oferty pracy nie są zgłaszane do urzędów pracy. W przypadku powiatu kolneńskiego ogólny wskaźnik niedopasowania wynosi 6,38. Wskaźnik ten oznacza, że pracodawcy znacznie częściej poszukują pracowników za pośrednictwem Urzędu niż w internecie. Podobna sytuacja występuje we wszystkich wielkich grupach zawodów.

II. RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Rankingi zawodów deficytowych i nadwyżkowych stanowią najważniejszy element prowadzenia monitoringu. Prezentowane są w informacjach sygnałnych (w ujęciu półrocznym) oraz w rocznych raportach z monitoringu (roczny okres sprawozdawczy). Celem konstrukcji rankingów jest zidentyfikowanie elementarnych grup zawodów charakteryzujących się deficytem, równowagą bądź nadwyżką na rynku pracy. Przedstawienie rankingów zawodów deficytowych, zrównoważonych oraz nadwyżkowych, pozwala dodatkowo na wskazanie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowej, co za tym idzie, usprawnienie poradnictwa zawodowego. Konstrukcja rankingu opiera się na zestawieniu popytowej i podażowej strony rynku pracy. Jako podażową stronę rynku pracy przyjęto liczbę bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy. Założono, że dane gromadzone przez PUP stanowią wyczerpujące źródło informacji o liczbie bezrobotnych i strukturze zawodowej bezrobotnych. Natomiast popyt na rynku pracy określono jako liczbę wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej. Z powodu, iż oferty pracy zgłaszane przed pracodawców do PUP stanowią jedynie część informacji o popytowej stronie rynku pracy, do rankingu włączono oferty pracy podmiotów publicznych oraz oferty pracy publikowane w internetowych serwisach rekrutacyjnych. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych konstruowany jest dla elementarnych grup zawodów w oparciu o: dane o liczbie zarejestrowanych bezrobotnych i ofertach pracy (wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej) z systemu Syriusz, dane o liczbie ofert pracy w Internecie gromadzone przez WUP; dane o liczbie ofert pracy podmiotów publicznych gromadzone przez WUP.

Proces konstrukcji rankingu można podzielić na trzy etapy:

- a) przygotowanie bazy danych (agregacja danych z systemu Syriusz oraz dołączenie ofert pracy w Internecie),
- b) kalkulacja mierników (wskaźnik dostępności ofert pracy, wskaźnik długotrwałego bezrobocia, wskaźnik płynności bezrobotnych),
- c) identyfikacja zawodów deficytowych, zrównoważonych oraz nadwyżkowych.

Podstawowe zmienne wykorzystywane do budowy mierników w monitoringu:

- \bar{B}_t^k – średniomiesięczna liczba bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t,
- \bar{O}_t^k – średniomiesięczna liczba dostępnych ofert pracy w grupie zawodów k w okresie t,
- B_t^k – liczba zarejestrowanych bezrobotnych w grupie zawodów k na koniec okresu t,
- DB_t^k – liczba długotrwale bezrobotnych w grupie zawodów k na koniec okresu t,
- NB_t^k – napływ bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t,
- OB_t^k – odpływ bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t.

Nazwa i wzór wskaźnika	Sposób interpretacji
<p>Wskaźnik dostępności oferty pracy</p> $B/O_t^k = \frac{\bar{B}_t^k}{\bar{O}_t^k}$	<p>Miernik informuje o dostępności oferty pracy dla bezrobotnych w danej elementarnej grupie zawodów. Im wyższa wartość wskaźnika, tym dostępność jest niższa. Wartość wskaźnika można interpretować jako przeciętną liczbę bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy. Im wyższa wartość wskaźnika tym mniejsza szansa na znalezienie zatrudnienia w grupie zawodów k.</p> <p>Przyjmuje wartości z przedziału $<0, +\infty$.</p> <p>$B/O_t^k = 0$ – brak bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k. Dostępność oferty jest bardzo wysoka, a grupa zawodów k jest maksymalnie deficytowa.</p> <p>$B/O_t^k < 1$ – przeciętnie każdy bezrobotny z danej elementarnej grupy ma szansę znaleźć pracę. Liczba dostępnych ofert pracy przewyższa liczbę bezrobotnych w grupie zawodów k.</p> <p>$B/O_t^k > 1$ – dostępność oferty pracy jest relatywnie niska, gdyż liczba bezrobotnych przewyższa liczbę ofert pracy w grupie zawodów k.</p> <p><i>Brak wartości</i> – oferty pracy w elementarnej grupie zawodów k nie są dostępne, w rezultacie szansa znalezienia pracy jest zerowa, a cecha k jest maksymalnie nadwyżkowa.</p>
<p>Wskaźnik długotrwałego bezrobocia</p> $WDB_t^k = \frac{DB_t^k}{B_t^k} * 100$	<p>Wartość wskaźnika informuje o tym, jaki odsetek bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k stanowią długotrwale bezrobotni. Im większa wartość wskaźnika tym więcej osób jest długotrwale bezrobotnych w danej grupie zawodów.</p> <p>Przyjmuje wartości od 0% (sytuacja, w której bezrobotni długotrwale nie występują) do 100% (w przypadku, gdy każdy bezrobotny w elementarnej grupie zawodów k jest długotrwale bezrobotnym).</p>
<p>Wskaźnik płynności bezrobotnych</p> $WPB_t^k = \frac{OB_t^k}{NB_t^k}$	<p>Wartość miernika wskazuje na kierunek i natężenie ruchu bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k.</p> <p>$WPB_t^k < 1$ – napływ przewyższa odpływ, co oznacza wzrost liczby bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k.</p> <p>$WPB_t^k = 1$ – odpływ jest równy napływowi (oba niezerowe), przez co liczba bezrobotnych w grupie zawodów k nie ulega zmianie.</p> <p>$WPB_t^k > 1$ – odpływ przewyższa napływ, co oznacza spadek bezrobotnych w zawodzie k.</p> <p><i>Brak wartości</i> – napływ jest równy zeru.</p>

Identyfikacja zawodów deficytowych i nadwyżkowych następuje poprzez nałożenie dodatkowych warunków na wcześniej wyliczone mierniki. **Zawody deficytowe** charakteryzują się większą liczbą dostępnych ofert pracy niż wynosi średni stan bezrobotnych w danym okresie sprawozdawczym.

Dodatkowo wskazane jest, aby w takim zawodzie odsetek długotrwale bezrobotnych nie przekraczał mediany, a odpływ bezrobotnych powinien przewyższać ich napływ (bądź był równy) w danym okresie sprawozdawczym. Zawody **maksymalnie deficytowe** wyróżniają się brakiem bezrobotnych tj. wskaźnik dostępności oferty pracy wynosi zero. Przyjęto, że **zawody zrównoważone** odznaczają się zbliżoną liczbą bezrobotnych i dostępnymi ofertami pracy w danym okresie sprawozdawczym. Dodatkowo wskazane jest, aby w takim zawodzie odsetek długotrwale bezrobotnych nie przekraczał mediany, a odpływ bezrobotnych powinien przewyższać ich napływ (bądź być równy) w danym okresie sprawozdawczym. Natomiast **zawody nadwyżkowe** odznaczają się przewagą liczebną bezrobotnych nad dostępnymi ofertami pracy, bezrobociem długotrwałym powyżej mediany oraz niskim odpływem netto (wyższy napływ niż odpływ) bezrobotnych w danym okresie sprawozdawczym. Zawody **maksymalnie nadwyżkowe** to takie, dla których nie ma żadnych ofert pracy tj. wskaźnik dostępności oferty pracy nie przyjmuje żadnych wartości (dzielenie przez zero).

Zawody	Wskaźnik dostępności oferty pracy	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia	Wskaźnik płynności bezrobotnych
deficytowe	$B/O_t^k < 0,9$	$WDB_t^k \leq Me$ lub <i>brak wartości</i>	$WPB_t^k \geq 1$ lub <i>brak wartości</i>
zrównoważone	$0,9 \leq B/O_t^k \leq 1,1$	$WDB_t^k \leq Me$ lub <i>brak wartości</i>	$WPB_t^k \geq 1$ lub <i>brak wartości</i>
nadwyżkowe	$B/O_t^k > 1,1$ lub <i>brak wartości</i>	$WDB_t^k > Me$	$WPB_t^k < 1$

Tabela nr 12. Ranking elementarnych grup zawodów deficytowych w 2015 roku (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Maksymalny deficyt				
Kod	Elementarna grupa zawodów	Liczba dostępnych ofert pracy	Odsetek ofert subsydiowanych (%)	Odsetek wolnych miejsc pracy (%)
3213	Technicy farmaceutyczni	0	66,67	50,00
3341	Kierownicy biura	0	0,00	50,00

Tabela nr 13. Ranking elementarnych grup zawodów zrównoważonych w 2015 roku (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Kod	Elementarna grupa zawodów	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych	Średniomiesięczna liczba ofert pracy	Wskaźnik dostępności ofert pracy	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia	Wskaźnik płynności bezrobotnych
2141	Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji	0,0833	0,0833	1,0000	0,0000	1,0000
2413	Analitycy finansowi	0,0833	0,0833	1,0000	0,0000	1,0000
5169	Pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani	0,0833	0,0833	1,0000	0,0000	1,0000

Tabela nr 14. Ranking elementarnych grup zawodów nadwyżkowych w 2015 roku (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Maksymalna nadwyżka		
Kod	Elementarna grupa zawodów	Liczba bezrobotnych
6130	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej	33
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	24
7114	Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni	9
3112	Technicy budownictwa	8
7132	Lakiernicy	7
2633	Filozofowie, historycy i politolodzy	5
2411	Specjaliści do spraw księgowości i rachunkowości	5
9121	Pracznicy ręczne i prasowacze	4
3432	Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni	3
2342	Specjaliści do spraw wychowania małego dziecka	3

9122	Czyszciciele pojazdów	1
2151	Inżynierowie elektrycy	1
7113	Robotnicy obróbki kamienia	1
2434	Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	0

Nadwyżka								
Kod	Elementarna grupa zawodów	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych	Średniomiesięczna liczba ofert pracy	Wskaźnik dostępności ofert pracy	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia	Wskaźnik płynności bezrobotnych	Odsetek ofert subsydiowanych (%)	Odsetek wolnych miejsc pracy (%)
5120	Kucharze	54,2500	0,5833	93,0000	70,0000	0,9118	54,2500	0,5833
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	53,1667	0,5833	91,1429	61,9048	0,9400	53,1667	0,5833
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	224,8333	2,9167	77,0857	63,4043	0,9717	224,833	2,9167
4321	Magazynierzy i pokrewni	23,5000	0,5833	40,2857	66,6667	0,9048	23,5000	0,5833
9112	Pomoce i sprzętaczkę biurowe,	21,6667	0,8333	26,0000	62,0690	0,9286	21,6667	0,8333
9212	Robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt	2,9167	0,1667	17,5000	66,6667	0,0000	2,9167	0,1667

W wyniku przeprowadzonej analizy do zawodów maksymalnie deficytowych w powiecie kolneńskim należy zaliczyć: kierowników biura oraz techników farmaceutycznych, natomiast nie wyodrębniono zawodów deficytowych, gdyż nie wystąpiły w naszym powiecie.

Badanie wskazało trzy zawody będące w równowadze: inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji, analitycy finansowi oraz pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani.

Wśród zawodów nadwyżkowych dominują branże w których rzadko pojawiają się wolne miejsca pracy, albo w ogóle nie występują. Wśród takich zawodów należy wymienić: kucharzy, krawców, kuźnierzy, kapeluszników i pokrewnych, sprzedawców sklepowych (ekspedientów), magazynierów i pokrewnych, pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne oraz robotników wykonujących prace proste w hodowli zwierząt.

Wśród zawodów maksymalnie nadwyżkowych wymienić należy: filozofów, historyków i politologów, artystów, dekoratorów wnętrz i pokrewnych, lakierników, czyścicieli pojazdów, pralki ręczne i prasowacze oraz rolników produkcji roślinnej i zwierzęcej.

III. ANALIZA UMIEJĘTNOŚCI I UPRAWNIENI

Kolejnym elementem monitoringu jest analiza umiejętności i uprawnień na rynku pracy - zarówno od strony popytowej i podażowej (na podstawie danych zawartych w systemie Syriusz). Przedstawione w niej są uprawnienia, które są najczęściej posiadane przez bezrobotnych (stanowią najwyższy odsetek bezrobotnych) oraz umiejętności i uprawnień, które są najczęściej wymagane przez pracodawców w ofertach pracy (stanowią najwyższy odsetek ofert pracy, w których są wymagane). Analiza umiejętności i uprawnień przeprowadzona została w powiązaniu z zawodami, co pozwoliło na wskazanie niedopasowań w strukturze kwalifikacyjno-zawodowej. Zestawianie popytu i podaży na umiejętności i uprawnienia w podziale na wielkie grupy zawodów umożliwia odpowiedź na pytanie, czy cechy posiadane przez bezrobotnych w danych grupach zawodów są poszukiwane przez pracodawców w ofertach pracy. Jeśli większość umiejętności i uprawnień, które najczęściej posiadają bezrobotni pokrywa się z tymi, które występują po popytowej

stronie rynku pracy – to można wysnuć wniosek o równowadze na rynku pracy w tym zakresie. Natomiast, gdy w wyniku przeprowadzonej analizy – umiejętności i uprawnienia poszukiwane przez pracodawców w ofertach pracy są zupełnie inne, niż te posiadane przez bezrobotnych w danej grupie zawodów – można wysnuć wniosek o niedopasowaniu struktury kwalifikacyjno-zawodowej na badanym rynku pracy.

Jako uzupełnienie analizy umiejętności i uprawnień w podziale na wielkie grupy zawodów, zbadane zostały cechy grupy osób bez zawodu. Grupa ta charakteryzowana jest według posiadanego wykształcenia i posiadanych umiejętności i uprawnień.

Najbardziej pożądanymi przez pracodawców umiejętnościami są: obsługa komputera, współpraca w zespole (w przypadku pracowników biurowych), komunikatywność i obsługa komputera (w przypadku pracowników usług i sprzedawców) oraz sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna (w przypadku pracowników wykonujących prace proste).

Na terenie powiatu kolneńskiego 686 osób bezrobotnych nie posiada zawodu, to stanowi 25% ogółu bezrobotnych. Najwięcej osób bezrobotnych bez zawodu legitymuje się wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz gimnazjalnym i poniżej, czyli po szkołach, które nie nadają uprawnień do pracy w zawodzie.

Tabela nr 16. Bezrobotni bez zawodu w 2015 roku
(na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Wyszczególnienie	Bezrobotni ogółem	W tym bezrobotni bez zawodu	Odsetek bezrobotnych bez zawodu (%)
Ogółem	2 732	686	25,11%
wg poziomu wykształcenia			
gimnazjalne i poniżej	779	325	41,72%
zasadnicze zawodowe	789	38	4,82%
średnie ogólnokształcące	384	200	52,08%
policealne i średnie zawodowe	528	117	22,16%
wyższe	246	7	2,85%
wg typu ukończonej szkoły			
zasadnicza szkoła zawodowa	492	26	5,28%
szkoła przysposabiająca do pracy			
technikum	209	92	44,02%
liceum ogólnokształcące	181	118	65,19%
liceum profilowane			
technikum uzupełniające	1	1	100,00%
liceum uzupełniające	1	1	100,00%
szkoła policealna	33	2	6,06%
wyższa	208	6	2,88%

IV. ANALIZA RYNKU EDUKACYJNEGO

W ramach analizy rynku edukacyjnego dokonuje się analizy uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych oraz analizy absolwentów szkół ponadgimnazjalnych.

Analiza liczby uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych pozwala określić potencjalny zasób siły roboczej wchodzącej na rynek. W przypadku zawodów nadwyżkowych, relatywnie duża liczba uczniów ostatnich klas, mogących podjąć zatrudnienie, przy niezmiennych warunkach po popytowej stronie rynku pracy, może przyczynić się do wzrostu bezrobocia w omawianym zawodzie. Wyklucza to również zasadność przeprowadzania szkoleń w obrębie uprawnień niezbędnych do wykonywania danego zawodu. Analiza ta umożliwia także określenie, czy deficyt występujący w danym zawodzie zostanie uzupełniony przez przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych oraz czy uzasadnione jest przeprowadzanie szkoleń dla bezrobotnych w zakresie uprawnień warunkujących zatrudnienie w zadanym zawodzie. Źródło informacji do opisywanej analizy stanowią dane pochodzące z Systemu Informacji Oświatowej MEN o liczbie uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych zawodów i specjalności. Wyróżniona grupa w całości będzie podlegała analizie, a plany edukacyjne przyszłych absolwentów zostały w niej pominięte na poziomie PUP i WUP, co wynika z faktu, że absolwenci często kontynuują naukę poza miejscem stałego zamieszkania lub zameldowania. Celem analizy jest uzyskanie pełnej informacji o rynku edukacyjnym, w tym o potencjalnym zasobie siły roboczej wchodzącej na rynek pracy. Powyższa analiza została przygotowana w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące liczby studentów na ostatnim roku studiów wyższych według uczelni wyższych oraz kierunku kształcenia. Stopień agregacji danych uniemożliwia w sposób jednoznaczny porównanie z wynikami uzyskanymi z poprzednich etapów analizy, zwłaszcza z wyróżnionymi elementarnymi grupami zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Trudności te wynikają z faktu, iż nie zawsze jest możliwość precyzyjnego przyporządkowania kierunku studiów do elementarnej grupy zawodów.

Celem analizy sytuacji absolwentów szkół ponadgimnazjalnych oraz szkół wyższych na rynku pracy jest wskazanie w jakim stopniu kompetencje i wiedza uzyskane w trakcie nauki zabezpieczają absolwentów przed koniecznością długotrwałego pozostawania w rejestrach urzędów pracy jako osoby bezrobotne. A zatem pozwala ona na konstruowanie wiążących wniosków dla systemu kształcenia ponadgimnazjalnego oraz wyższego.

Analiza została wykonana w oparciu o następujące dane:

- a) liczbę bezrobotnych absolwentów według ostatnio ukończonej szkoły (nazwa i typ szkoły ponadgimnazjalnej lub nazwa uczelni wyższej) oraz bezrobotnych i absolwentów wg zawodu i specjalności (w przypadku absolwentów szkół ponadgimnazjalnych i wyższych) lub kierunku kształcenia (w przypadku absolwentów szkół wyższych) z systemu Syriusz,
- b) liczbę uczniów ostatnich klas, w tym którzy zdali egzamin maturalny z Systemu Informacji Oświatowej MEN,
- c) liczbę absolwentów szkół ponadgimnazjalnych według zawodu i specjalności oraz ukończonej szkoły (nazwa i typ szkoły) z Systemu Informacji Oświatowej MEN,
- d) liczbę absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, według zawodu i specjalności oraz ukończonej szkoły (nazwa i typ szkoły) z Systemu Informacji Oświatowej MEN,
- e) liczbę absolwentów szkół wyższych według kierunków nauki oraz nazwy uczelni wyższej (badanie GUS),
- f) liczbę studentów pierwszego i ostatniego roku studiów (badanie GUS).

W analizie za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę, która w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie czy innym dokumencie potwierdzającym ukończenie szkoły lub zaświadczenie o ukończeniu kursu, pozostaje w rejestrze powiatowego urzędu pracy.

Analiza absolwentów szkół ponadgimnazjalnych i wyższych opierała się na:

- a) zestawieniu liczby bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych w urzędzie pracy z łączną liczbą absolwentów, z uwzględnieniem posiadanego zawodu lub specjalności (w agregacji do elementarnej grupy zawodów), ostatnio ukończonej szkoły (nazwa i typ szkoły) – wskaźnik frakcji bezrobotnych wśród absolwentów,
- b) zestawieniu liczby bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych w urzędzie pracy z łączną liczbą bezrobotnych, z uwzględnieniem posiadanego zawodu/specjalności (w agregacji do elementarnej grupy zawodów) – wskaźnik frakcji absolwentów wśród bezrobotnych,
- c) oszacowanie faktycznej frakcji absolwentów wchodzących na rynek pracy (dotyczy tylko absolwentów szkół ponadgimnazjalnych).

Miernikiem służącym do identyfikacji elementarnych grup zawodów/kierunków nauki i szkół, w których absolwenci mają trudności ze znalezieniem pracy jest wskaźnik frakcji bezrobotnych wśród absolwentów:

$$WBA_t^k = \frac{BA_t^k}{A_{t-1}^k} * 100 ,$$

gdzie:

BA_t^k – liczba bezrobotnych absolwentów według elementarnych grup zawodów/kierunku nauki bądź typu szkoły (zasadnicza zawodowa, średnia ogólnokształcąca, średnia zawodowa i policealna, wyższa) bądź nazwy szkoły/uczelni – stan na koniec grudnia/maja

A_{t-1}^k – liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych/wyższych według elementarnych grup zawodów/kierunku nauki bądź typu szkoły (zasadnicza zawodowa, średnia ogólnokształcąca, średnia zawodowa i policealna, wyższa) bądź nazwy szkoły/uczelni – stan za poprzedni rok szkolny/akademicki

Powyższy wskaźnik informuje, jaki odsetek absolwentów w elementarnej grupie zawodów/kierunku nauki/szkoły stanowią bezrobotni absolwenci elementarnej grupie zawodów/kierunku nauki/szkoły (w %). Miernik przyjmuje wartości od 0 % (oznacza brak bezrobotnych wśród absolwentów według wybranej specyfikacji) do 100 % (sytuacja, w której każdy absolwent w elementarnej grupie zawodów/kierunku nauki/szkoły jest zarejestrowany jako bezrobotny). Im niższe wskaźnik przyjmuje wartości, tym daną grupę elementarną zawodów/kierunek nauki/szkołę można uznać za bardziej dostosowaną do potrzeb lokalnego rynku pracy, gdyż jej absolwenci znajdują zatrudnienie w ciągu 6 lub 11 miesięcy od ukończenia szkoły.

Analiza ta ma na celu sprawdzenie, w jakim stopniu kompetencje i wiedza uzyskane w trakcie nauki zabezpieczają absolwentów przed koniecznością długotrwałego pozostawania w rejestrach urzędów pracy jako osoby bezrobotne.

Z przeprowadzonej analizy, w powiecie kolneńskim nie ma uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych kształcących się w zawodach zdefiniowanych jako deficytowe. Zawody zdefiniowane jako nadwyżkowe zdobyło w 2015 roku 43 uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych. W grupie tej znalazły się osoby z zawodem:

- Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)
- Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej
- Kucharze
- Stolarze meblowi i pokrewni

Zawody zrównoważone nie wystąpiły w powiecie kolneńskim.

Największy wskaźnik agregacji bezrobotnych wśród absolwentów w powiecie kolneńskim występuje wśród osób kończących zasadniczą szkołę zawodową i szkołę średnią zawodową (co 3 absolwent jest zarejestrowany jako bezrobotny). W porównaniu z rokiem 2014, wskaźnik agregacji zmniejszył się w większości typów szkół (największy spadek zanotowano wśród liceów ogólnokształcących). Jedynie w przypadku absolwentów szkół policealnych nastąpił wzrost wskaźnika agregacji, co oznacza że większa liczba osób kończących ten typ szkoły zarejestrowało się w urzędzie pracy w porównaniu z rokiem 2014.

Tabela nr 16. Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych według elementarnych grup zawodów deficytowych, nadwyżkowych oraz zrównoważonych w 2015 roku (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Zawody deficytowe		
Elementarna grupa zawodów		Liczba uczniów ostatnich klas szkół
Kod grupy	Nazwa grupy	
3213	Technicy farmaceutyczni	0
3341	Kierownicy biura	0
Zawody nadwyżkowe		
Elementarna grupa zawodów		Liczba uczniów ostatnich klas szkół
Kod grupy	Nazwa grupy	
2151	Inżynierowie elektrycy	0
2342	Specjaliści do spraw wychowania małego dziecka	0
2411	Specjaliści do spraw księgowości i rachunkowości	0
2434	Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	0
2633	Filozofowie, historycy i politolodzy	0
3112	Technicy budownictwa	0
3432	Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni	0
4321	Magazynierzy i pokrewni	0
5120	Kucharze	4
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	27
6130	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej	14
7113	Robotnicy obróbki kamienia	0
7114	Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni	0
7132	Lakiernicy	0
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	2
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	0
9112	Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne	0
9121	Pracznicy ręczne i prasowacze	0
9122	Czyściciele pojazdów	0
9212	Robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt	0

Tabela nr 17. Liczba absolwentów i bezrobotnych absolwentów według typu szkoły w 2015 r. (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej MRPiPS)

Typ szkoły	Liczba absolwentów w poprzednim roku szkolnym		Liczba bezrobotnych absolwentów		Wskaźnik bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)	
	ogółem	posiadający tytuł zawodowy	Stan na koniec XII roku poprzedniego	Stan na koniec V roku sprawozdawczego	Stan na koniec XII roku poprzedniego	Stan na koniec V roku sprawozdawczego
zasadnicza szkoła zawodowa	72	30	40	15	133,33%	35,71%
szkoła przysposabiająca do pracy			0	0		
technikum	104	56	59	28	491,67%	30,43%
liceum ogólnokształcące	601		50	59	27,32%	14,11%
liceum profilowane			0	0		
liceum uzupełniające			0	0		
szkoła policealna			7	10		

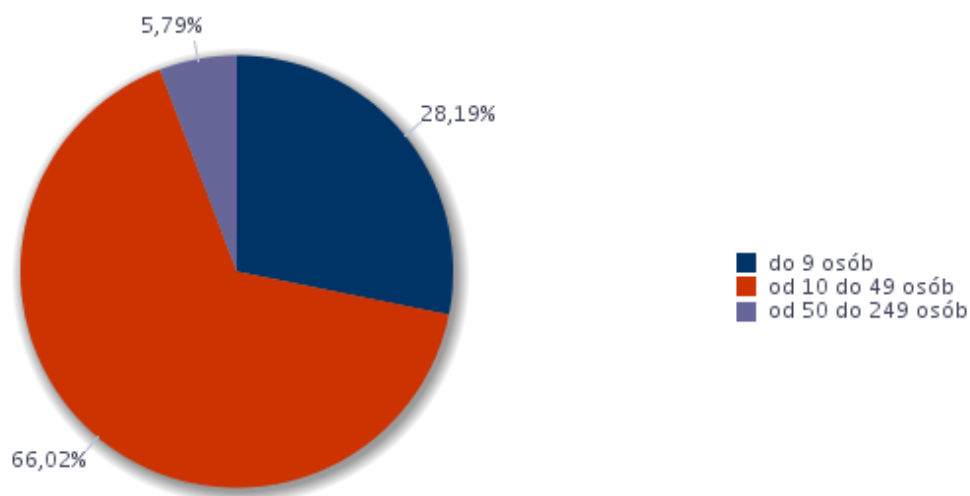
V. BADANIE KWESTIONARIUSZOWE PRZEDSIĘBIORSTW

Pełniejszy obraz kierunków oraz natężenia zmian zachodzących w strukturze kwalifikacyjno-zawodowej na lokalnym rynku pracy pozwoli nakreślić analiza zatrudnienia w oparciu o badanie kwestionariuszowe przedsiębiorstw. Badanie pośrednio pozwala na porównanie oczekiwań pracodawców z cechami osób zarejestrowanych jako bezrobotne. Do szczegółowych celów badania kwestionariuszowego przedsiębiorstw zalicza się uzyskanie informacji o:

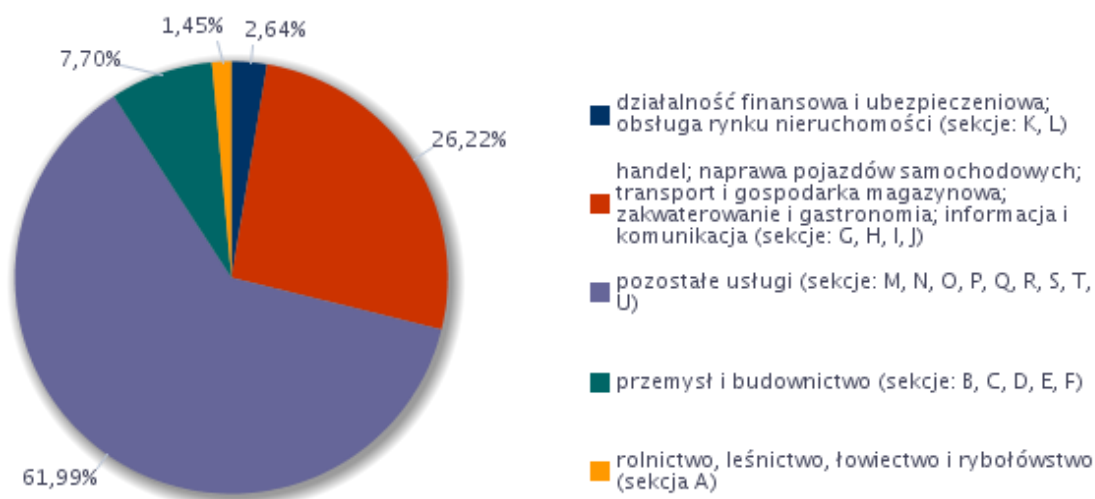
- a) dotychczasowych (ujęcie diagnostyczne) oraz planowanych (ujęcie prognostyczne) kierunkach zmian zatrudnienia oraz ich skali w przedsiębiorstwach,
- b) bieżącej strukturze zatrudnienia przedsiębiorstw, w podziale na wielkie grupy zawodów (zgodnie z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy),
- c) planowanej strukturze zatrudnienia, z uwzględnieniem wielkich grup zawodów oraz umiejętności najbardziej pożądanych przez pracodawcę w danym zawodzie/ specjalności,
- d) problemach zgłaszanych przez przedsiębiorstwa w procesie rekrutacji pracowników w ujęciu zawodów oraz umiejętności najczęściej brakujących kandydatom do pracy,
- e) roli powiatowych urzędów pracy w kwestii poszukiwania nowych pracowników przez lokalne firmy.

Dodatkowo wyniki badania stanowią podstawę do budowy prognoz, o rocznym horyzoncie czasowym, co umożliwi określenie potencjału siły roboczej w ujęciu lokalnym, zarówno według wielkich grup zawodów, jak i zawodów/specjalności. Ankietyzacja przedsiębiorstw stanowi również źródło informacji odnośnie sposobów rekrutacji, udziału w tym procesie powiatowych urzędów pracy oraz umożliwia wskazanie trudności, jakie napotykają pracodawcy w procesie pozyskiwania nowych kandydatów do pracy. Badanie kwestionariuszowe pozwala w kompleksowy sposób na opisanie zależności i zmian jakie zachodzą w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnym rynku pracy.

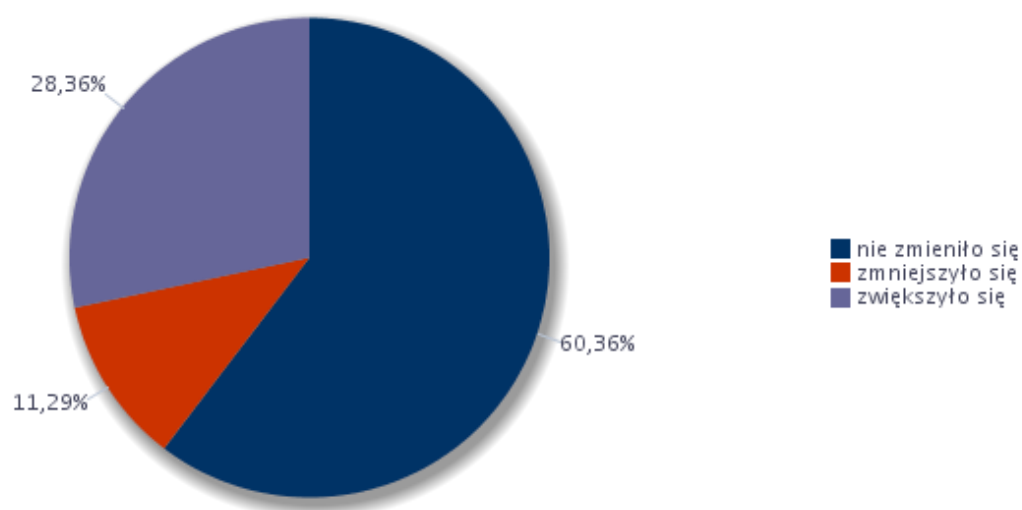
Badanie zrealizowane zostało przez Powiatowy Urząd Pracy w Kolnie w październiku 2015 roku w postaci przeprowadzenia ustrukturyzowanych ankiet telefonicznych. Do badania wybrano losową próbę wygenerowaną z bazy GUS. Liczba przedsiębiorstw ankietyzowanych wyniosła 112. Z tej grupy na udział w badaniu zgodziło się 68 pracodawców (39 – mikro, 25 – małe, 4 – średnie), natomiast 44 odmówiło odpowiedzi (43 – mikro, 1 – małe)

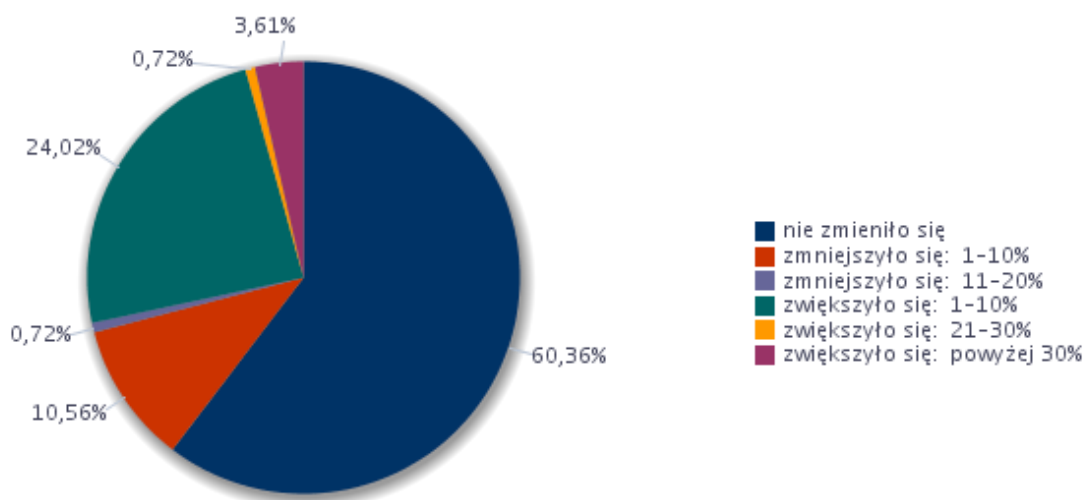
Wykres 9 - Struktura badanych przedsiębiorstw pod względem liczby zatrudnionych pracowników (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Wykres 10 - Struktura badanych przedsiębiorstw wg rodzaju działalności (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Wykres 11 - Odsetek przedsiębiorstw deklarujących zmiany w zatrudnieniu w 2015 roku (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

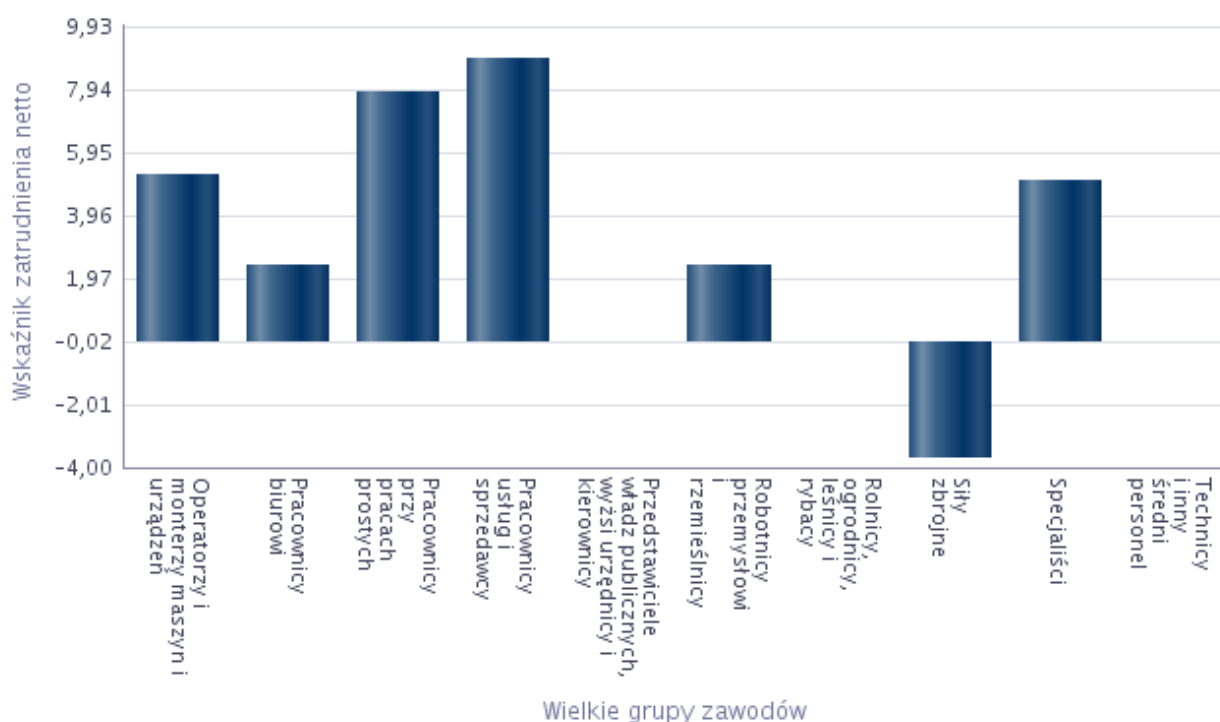

Wykres 12 - Odsetek przedsiębiorstw deklarujących zmiany w zatrudnieniu w 2015 roku (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

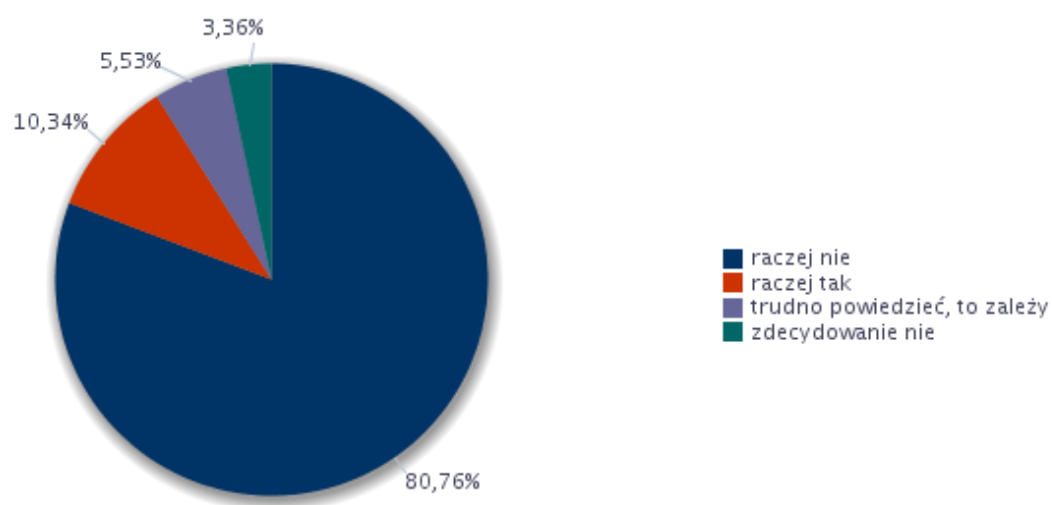
Wskaźnik zatrudnienia netto ogółem w 2015 roku wyniósł 17,07.

Tabela nr 18. Wskaźnik zatrudnienia netto według wielkich grup zawodów w 2015 r.
(opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

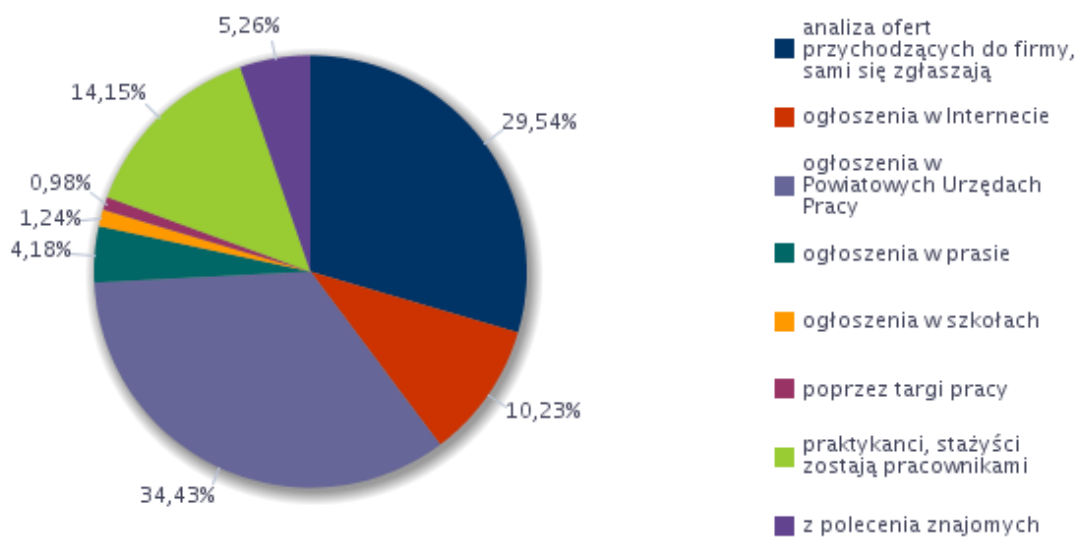
Wielkie grupy zawodów	Wskaźnik zatrudnienia netto
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	5,29
Pracownicy biurowi	2,43
Pracownicy przy pracach prostych	7,88
Pracownicy usług i sprzedawcy	8,93
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	0,00
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	2,43
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	0,00
Siły zbrojne	-3,65
Specjaliści	5,10
Technicy i inny średni personel	0,00

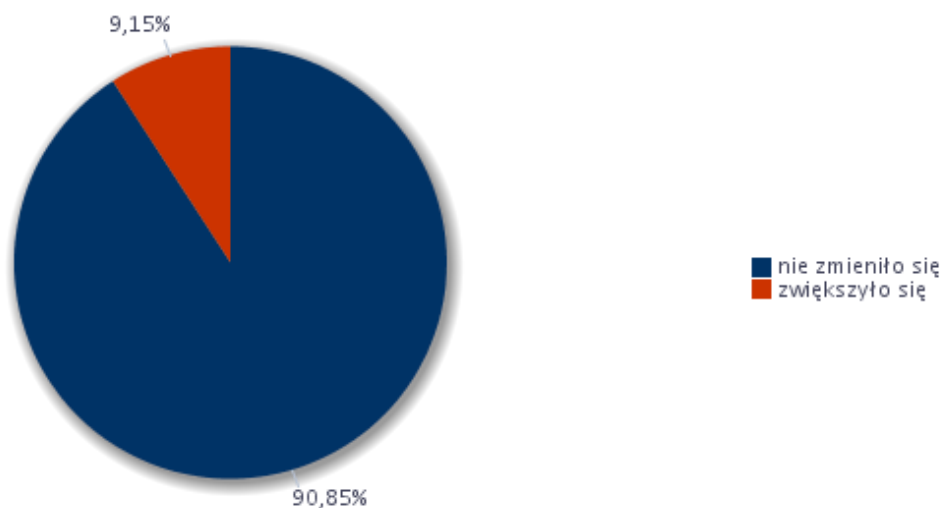
Wykres 13 - Wskaźnik zatrudnienia netto według wielkich grup zawodów w 2015 r.
(opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

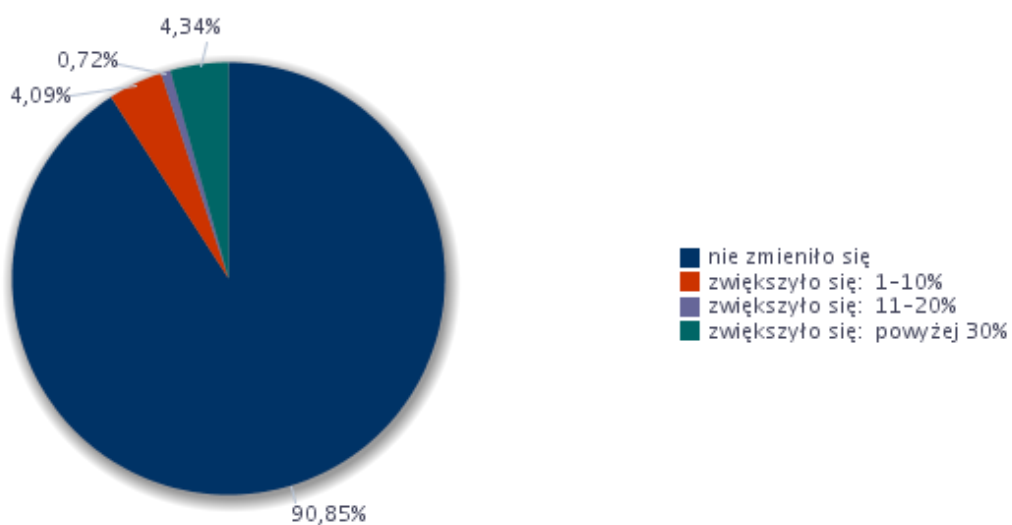
Wykres 14 - Struktura odpowiedzi przedsiębiorstw deklarujących problemy z pozyskiwaniem nowych pracowników w 2015 r. (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Wykres 15 - Struktura odpowiedzi przedsiębiorstw dotyczących sposobu pozyskiwania nowych pracowników w 2015 r. (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Wykres 16 - Odsetek przedsiębiorstw przewidujących zmiany w zatrudnieniu w 2015 roku
(opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Wykres 17 - Odsetek przedsiębiorstw przewidujących zmiany w zatrudnieniu w 2015 roku
(opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Tabela nr 19. Zawody w jakich trudno jest znaleźć odpowiednich kandydatów
(opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Elementarna grupa zawodów	Brakujące umiejętności i uprawnienia	Odsetek wskazań odpowiedzi „tak”
Elektromechanicy i elektromonterzy	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	7,69%
	planowanie i organizacja pracy własnej	7,69%
	współpraca w zespole	7,69%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	7,69%
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%
	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%
	wykonywanie obliczeń	0,00%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	0,00%
	Farmaceuci bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność
wykonywanie obliczeń		7,69%
wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków		7,69%
znajomość języków obcych		7,69%
czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim		0,00%
komunikacja ustna / komunikatywność		0,00%
obsługa komputera i wykorzystanie Internetu		0,00%
obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych		0,00%
planowanie i organizacja pracy własnej		0,00%
sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna		0,00%
współpraca w zespole		0,00%
wywieranie wpływu		0,00%
zarządzanie ludźmi / przywództwo		0,00%
Inżynierowie gdzie indziej niesklasyfikowani		wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków
	znajomość języków obcych	7,69%
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%

	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	0,00%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%
	współpraca w zespole	0,00%
	wykonywanie obliczeń	0,00%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
Inżynierowie mechanicy	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	7,69%
	znajomość języków obcych	7,69%
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%
	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	0,00%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%
	współpraca w zespole	0,00%
	wykonywanie obliczeń	0,00%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
Jubilerzy, złotnicy i pokrewni	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	7,69%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	7,69%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	7,69%
	planowanie i organizacja pracy własnej	7,69%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	7,69%
	wykonywanie obliczeń	7,69%
	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%
	współpraca w zespole	0,00%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	0,00%
Kelnerzy	komunikacja ustna / komunikatywność	7,69%

	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	7,69%
	planowanie i organizacja pracy własnej	7,69%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	7,69%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	7,69%
	współpraca w zespole	7,69%
	wykonywanie obliczeń	7,69%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	7,69%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	7,69%
	znajomość języków obcych	7,69%
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	wywieranie wpływu	0,00%
Kierowcy samochodów ciężarowych	znajomość języków obcych	7,69%
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%
	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	0,00%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%
	współpraca w zespole	0,00%
	wykonywanie obliczeń	0,00%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	Kucharze	planowanie i organizacja pracy własnej
przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność		7,69%
znajomość języków obcych		7,69%
komunikacja ustna / komunikatywność		3,85%
obsługa komputera i wykorzystanie Internetu		3,85%
sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna		3,85%
współpraca w zespole		3,85%
wykonywanie obliczeń		3,85%
wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków		3,85%
wywieranie wpływu		3,85%
zarządzanie ludźmi / przywództwo		3,85%

	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
Ogółem (bez względu na zawód)	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,08%
	znajomość języków obcych	4,65%
	planowanie i organizacja pracy własnej	4,11%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	3,04%
	wykonywanie obliczeń	3,04%
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	1,08%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	1,08%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	1,08%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	1,08%
	współpraca w zespole	1,08%
	komunikacja ustna / komunikatywność	0,54%
	wywieranie wpływu	0,54%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,54%
	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	planowanie i organizacja pracy własnej
czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim		0,00%
komunikacja ustna / komunikatywność		0,00%
obsługa komputera i wykorzystanie Internetu		0,00%
obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych		0,00%
przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność		0,00%
sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna		0,00%
współpraca w zespole		0,00%
wykonywanie obliczeń		0,00%
wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków		0,00%
wywieranie wpływu		0,00%
zarządzanie ludźmi / przywództwo		0,00%
znajomość języków obcych		0,00%

Wśród zawodów, w jakich przedsiębiorstwa mają problem ze znalezieniem odpowiedniego kandydata do pracy pracodawcy z terenu powiatu kolneńskiego wskazywali m.in. elektromechaników i elektromonterów, farmaceutów bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji, inżynierów mechaników, inżynierów gdzie indziej niesklasyfikowanych, jubilerów, złotników i pokrewnych, kierowcy samochodów ciężarowych, kucharzy, kelnerów, oraz piekarzy, cukierników i pokrewnych. Najczęściej wymieniane przez pracodawców

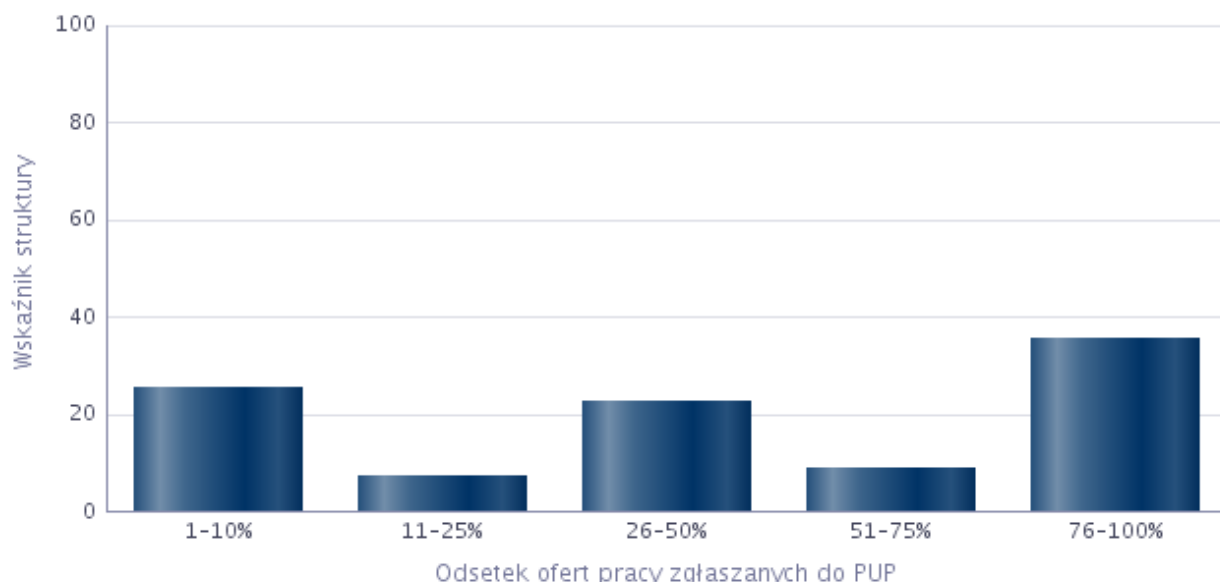
umiejętności, których oczekują od kandydatów do pracy to: komunikacja ustna/komunikatywność, planowanie i organizacja pracy własnej, obsługa komputera i wykorzystanie Internetu, wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków, wykonywanie obliczeń, przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność, zarządzanie ludźmi / przywództwo, wywieranie wpływu, czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim, znajomość języków obcych, sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna oraz współpraca w zespole, obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych.

Większość ankietowanych pracodawców zgłasza wolne miejsca pracy do Powiatowego Urzędu Pracy w Kolnie, niewielki odsetek nie zgłasza ofert pracy do urzędu, lecz są to sporadyczne przypadki.

Tabela nr 20. Analiza odsetka ofert pracy zgłaszanych do pup (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Odsetek ofert pracy zgłaszanych do pup	Wskaźnik struktury
1-10%	25,58
11-25%	7,50
26-50%	22,47
51-75%	8,79
76-100%	35,65

Pracodawcy najczęściej zgłaszają do urzędu pracy oferty w zawodach: nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej, nauczyciel nauczania początkowego, nauczyciel matematyki, nauczyciel plastyki, nauczyciel wychowania fizycznego, nauczyciel techniki w szkole podstawowej, pomocnik biblioteczny, opiekunka dziecięca, farmaceuta, sprzedawca, piekarz, sprzątaczką, kierowca samochodu ciężarowego oraz kucharz. Wśród składanych ofert pracy dominują zawody pedagogiczne, to ma związek z faktem, iż w badaniu kwestionariuszowym znaczny odsetek ankietowanych stanowili pracodawcy z sektora edukacji.

Wykres 18 - Analiza odsetka ofert pracy zgłaszanych do pup
(opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Tabela nr 21. Zawody, w których pracodawcy najczęściej zgłaszają oferty pracy do Powiatowego Urzędu Pracy w Kolnie (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Zawód	Wskaźnik struktury
Robotnik gospodarczy	9,46%
Nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej	4,67%
Nauczyciel nauczania początkowego	4,67%
Sprzedawca*	3,48%
Pomocnik biblioteczny	2,56%
Farmaceuta	2,34%
Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	2,34%
Nauczyciel matematyki	2,34%
Nauczyciel plastyki w szkole podstawowej	2,34%
Nauczyciel wychowania fizycznego	2,34%
Nauczyciel wychowania fizycznego w szkole podstawowej	2,34%
Opiekunka dziecięca*	2,34%
Piekarz*	2,34%
Psycholog	2,34%
Sprzątaczką biurową	2,34%
Strażak	2,34%
Kierowca samochodu ciężarowego	2,20%
Kucharz*	1,92%
Nauczyciel techniki w szkole podstawowej	1,49%
Technik prac biurowych*	1,42%
Inżynier mechanik - maszyny i urządzenia do obróbki metali	1,28%
Mechanik maszyn rolniczych	1,28%

Specjalista zastosowań informatyki	1,28%
Technolog – programista obrabiarek	1,28%
Kelner*	1,28%
Opiekunka domowa	1,28%
Dekarz*	0,64%
Diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów	0,64%
Fizjoterapeuta	0,64%
Instruktor amatorskiego ruchu artystycznego	0,64%
Instruktor nauki jazdy	0,64%
Kierowca ciągnika siodłowego	0,64%
Kierowca samochodu dostawczego	0,64%
Lekarz weterynarii	0,64%
Mechanik pojazdów samochodowych*	0,64%
Nauczyciel przedszkola	0,64%
Pomoc kuchenna	0,64%
Pomocniczy robotnik budowlany	0,64%
Stolarz*	0,64%
Złotnik-jubiler*	0,64%
Ślusarz galanterii metalowej	0,64%

Tabela nr 22. Analiza oceny przygotowania kandydatów do pracy w zawodach, w których pracodawcy zwiększyli zatrudnienie w 2015 r. (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Zawód	Wskaźnik struktury odpowiedzi (bardzo dobrze, raczej dobrze)	Wskaźnik struktury odpowiedzi (bardzo źle, raczej źle)
Animator kultury*	100,00%	0,00%
Elektromechanik*	100,00%	0,00%
Instruktor amatorskiego ruchu artystycznego	100,00%	0,00%
Kierowca ciągnika siodłowego	100,00%	0,00%
Kierowca samochodu ciężarowego	100,00%	0,00%
Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	100,00%	0,00%
Mechanik maszyn rolniczych	100,00%	0,00%
Nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej	100,00%	0,00%
Nauczyciel nauczania początkowego	100,00%	0,00%
Nauczyciel wychowania fizycznego w szkole podstawowej	100,00%	0,00%
Robotnik gospodarczy	100,00%	0,00%
Robotnik placowy	100,00%	0,00%
Specjalista zastosowań informatyki	100,00%	0,00%
Sprzedawca*	100,00%	0,00%
Sprzątaczką biurową	100,00%	0,00%
Technik prac biurowych*	100,00%	0,00%
Złotnik-jubiler*	100,00%	0,00%

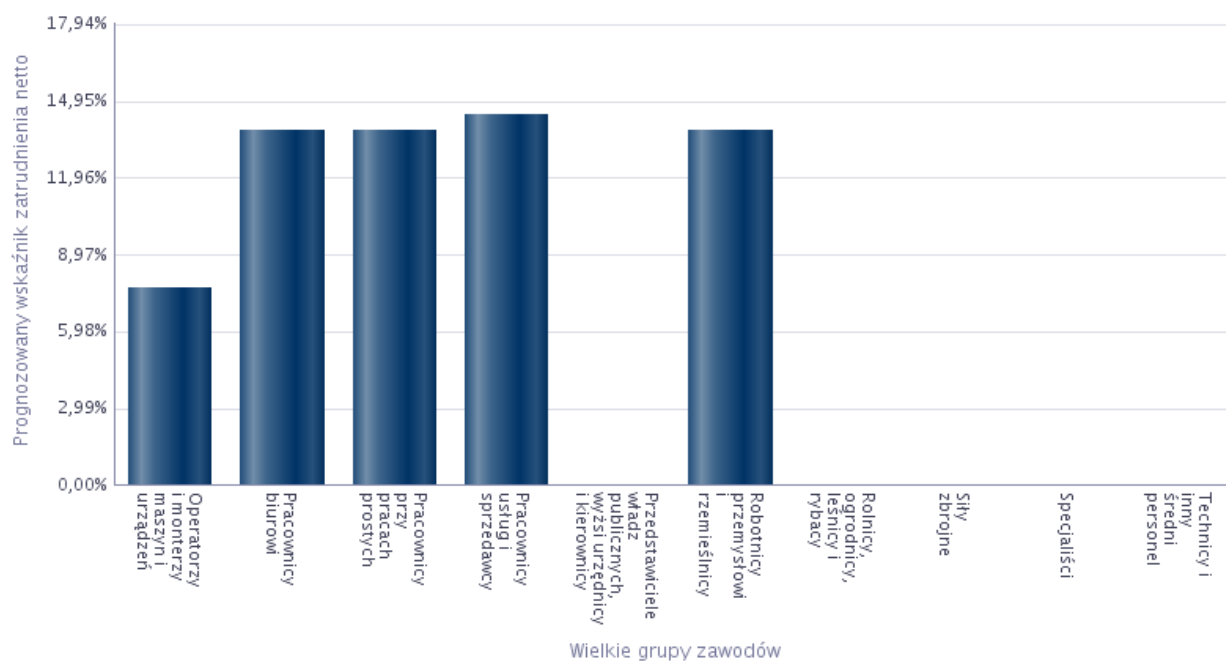
VI. PROGNOZA LOKALNEGO RYNKU PRACY

Prognoza na szczeblu powiatu kolneńskiego została przygotowana w oparciu o odpowiedzi na wybrane pytania uzyskane w ramach badania kwestionariuszowego przedsiębiorstw. Wnioskowanie na podstawie pytań o zmianie w wielkości oraz strukturze zatrudnienia na lokalnym rynku pracy, przygotowywane zostało na rok 2016. Wykonane badanie dostarcza jedynie informacji o prognozowanych kierunkach zmian obserwowanych w poszczególnych grupach zawodów, a nie o poziomie kształtowania się danego czynnika w zadanym momencie czasu. Dlatego w przypadku uzyskanych wyników, należy zwrócić uwagę nie tylko na to, czy wyliczony wskaźnik przyjmuje wartość dodatnią czy ujemną (co świadczy o przewadze odpowiednio optymistycznych, bądź pesymistycznych opinii respondentów), ale w szczególności na kierunek zmian. Zawodami, w których Pracodawcy z terenu powiatu kolneńskiego zamierzają zwiększyć zatrudnienie są między innymi: technik prac biurowych, sprzedawca, kelner, kucharz, dekarz, stolarz, kierowca samochodu ciężarowego, kierowca samochodu dostawczego, mechanik pojazdów samochodowych, ślusarz, robotnik gospodarczy oraz pomocniczy robotnik budowlany.

Prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto ogółem wynosi 9,15 %

Tabela nr 23. Prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto dla wielkich grup zawodów (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Wielkie grupy zawodów	Prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	7,70%
Pracownicy biurowi	13,78%
Pracownicy przy pracach prostych	13,78%
Pracownicy usług i sprzedawcy	14,43%
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	0,00%
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	13,78%
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	0,00%
Siły zbrojne	0,00%
Specjaliści	0,00%
Technicy i inny średni personel	0,00%

Wykres 19 - Prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto dla wielkich grup zawodów (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Tabela nr 24. Zawody, w jakich firmy mają zamiar zatrudniać pracowników w roku 2016
(opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPIPS)

Zawód	Wskaźnik struktury
Sprzedawca*	10,27%
Kierowca samochodu ciężarowego	8,83%
Robotnik gospodarczy	8,83%
Technik prac biurowych*	8,83%
Kelner*	8,83%
Kucharz*	8,83%
Dekarz*	4,41%
Doradca klienta	4,41%
Kierowca ciągnika siodłowego	4,41%
Kierowca samochodu dostawczego	4,41%
Mechanik pojazdów samochodowych*	4,41%
Pomocniczy robotnik budowlany	4,41%
Stolarz*	4,41%
Ślusarz galanterii metalowej	4,41%
Sprzedawca*	10,27%
Kierowca samochodu ciężarowego	8,83%
Robotnik gospodarczy	8,83%
Technik prac biurowych*	8,83%
Kelner*	8,83%
Kucharz*	8,83%
Dekarz*	4,41%
Doradca klienta	4,41%
Kierowca ciągnika siodłowego	4,41%
Kierowca samochodu dostawczego	4,41%
Mechanik pojazdów samochodowych*	4,41%
Pomocniczy robotnik budowlany	4,41%
Stolarz*	4,41%
Ślusarz galanterii metalowej	4,41%
Sprzedawca*	10,27%
Kierowca samochodu ciężarowego	8,83%
Robotnik gospodarczy	8,83%
Technik prac biurowych*	8,83%
Kelner*	8,83%
Kucharz*	8,83%
Dekarz*	4,41%
Doradca klienta	4,41%
Kierowca ciągnika siodłowego	4,41%
Kierowca samochodu dostawczego	4,41%
Mechanik pojazdów samochodowych*	4,41%
Pomocniczy robotnik budowlany	4,41%
Stolarz*	4,41%
Ślusarz galanterii metalowej	4,41%

Do umiejętności i cech szczególnie istotnych dla pracodawców u potencjalnych pracowników, których planują zatrudnić należy wymienić:

- wyuczony zawód,
- doświadczenie zawodowe,
- dodatkowe uprawnienia,
- planowanie i organizacja pracy własnej,
- komunikacja ustna / komunikatywność,
- współpraca w zespole,
- wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków,
- obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych,
- obsługa komputera i wykorzystanie Internetu,
- wykonywanie obliczeń,
- przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność,
- czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim,
- znajomość języków obcych,
- zarządzanie ludźmi / przywództwo,
- wywieranie wpływu,
- sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna.

PODSUMOWANIE

Przedstawiony raport za 2015 rok ma charakter diagnostyczny. Raport przedstawia aktualne zjawiska zachodzące na rynku pracy oraz ich krótkookresową prognozę. Dlatego też przedstawione informacje należy przyjmować z pewną rezerwą i łączyć je z własnymi obserwacjami rynku pracy oraz zmieniającą się sytuacją gospodarczą regionu. Niniejsze sprawozdanie nie jest i nie powinno być jedynym źródłem informacji do podejmowania decyzji w zakresie ustalania kierunków kształcenia i szkolenia przyszłej kadry dla pracodawców czy też podejmowania decyzji o wyborze kierunku kształcenia przez młodych absolwentów szkół gimnazjalnych.

Na koniec 2015 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kolnie zarejestrowanych było 2718 osób bezrobotnych, co stanowi spadek o 6,9 % w stosunku do roku poprzedzającego. W 2015 roku przyjęto 1058 wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej, w tym 145 to oferty pracy niesubsydiowanej, pozostałe to miejsca pracy i aktywizacji zawodowej.

W okresie od stycznia do grudnia 2015 roku pracodawcy złożyli oferty w zawodach prostych niewymagających specjalnych umiejętności czy kwalifikacji, takich jak: sprzedawca, robotnik gospodarczy, pracownik obsługi biurowej, robotnicy budowlani, co potwierdza tendencję z roku 2014. Biorąc pod uwagę napływ w 2015 roku osób bezrobotnych można dostrzec, iż w perspektywie lat ubiegłych struktura zawodowa osób bezrobotnych z terenu powiatu kolneńskiego nie ulega większym zmianom. W czołowej dziesiątce rankingu znajdują się te same zawody co w latach ubiegłych. Duża liczba wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej pochodziła z sektora:

- administracji publicznej w liczbie,
- handel hurtowy i detaliczny w liczbie,
- edukacja w liczbie,
- przetwórstwo przemysłowe w liczbie,
- budownictwo,
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

Najliczniej reprezentowanym zawodem jest sprzedawca, który na dodatek jest silnie sfeminizowany. Na kolejnych miejscach znaleźli się robotnicy gospodarczy, pracownicy obsługi biurowej, kierowcy samochodu ciężarowego, pomocniczy robotnicy budowlani, krawcy, sprzątaczkę biurowe, piekarze, kucharze.

Większość pracodawców współpracujących z urzędem pracy zlokalizowana jest na terenie powiatu kolneńskiego.

Najwięcej wolnych miejsc pracy zgłoszono w branżach: handel, administracja i budownictwo.

Na lokalnym rynku pracy duże znaczenie odgrywają również nowe miejsca pracy utworzone przy subsydiowanym wsparciu urzędu. Nie można również nie zauważyć poprawy na rynku pracy. W pewnej mierze jest to związane ze wzrostem świadomości przedsiębiorców, dotyczącej tego, jak ważnym czynnikiem współodpowiedzialnym za dobrą kondycję firmy jest kapitał ludzki w postaci pracowników. Wielu pracodawców, planując nowe inwestycje, w pierwszej kolejności weryfikuje lokalny rynek pracy pod względem znalezienia potencjalnych kandydatów do pracy niezbędnych przy realizacji takiego przedsięwzięcia. Istotne są również powstające nowe inwestycje, które tym samym zwiększają potrzeby kadrowe pracodawców.

Tak jak w latach ubiegłych, także i w 2015 r. obserwuje się przewagę ilości zawodów nadwyżkowych. Liczba propozycji zatrudnienia zgłaszanych do Urzędu jest ciągle niewystarczająca w stosunku do liczby osób bezrobotnych. Pracodawcy głównie poszukują pracowników, którzy są specjalistami w poszczególnych dziedzinach. Od wielu lat przedsiębiorcy wysoko cenią osoby reprezentujących szeroko rozumiane zawody techniczne, w szczególności inżynierskie, związane z sektorami nowoczesnych technologii: informatycznych, teleinformatycznych, projektowych, produkcyjnych, medycznych oraz budowlanych wraz ze związaną z nimi sferą usług. Również w korzystnej sytuacji wydają się być osoby spoza ww. branż, jednak wykonujące zajęcia wymagające specjalistycznej, wciąż dość mało powszechnej na rynku pracy wiedzy. Czynnikiem zaczynającym mieć decydujące znaczenie przy zatrudnieniu są kompetencje. Pracodawcy oczekują osób doświadczonych, profesjonalistów w danej branży, jednocześnie będących elastycznymi. Ciągły rozwój istniejących na rynku firm, ich dostosowywanie do dynamicznie zmieniających się trendów panujących na rynku sprawiają, iż bardzo trudno jest osobom w krótkim okresie czasu dopasowywać kwalifikacje do rynku pracy i zdobywać doświadczenie w konkretnym zawodzie.

Dynamika zmian zachodzących na lokalnym rynku pracy uniemożliwia ustalenie kierunków kształcenia na dłuższy okres czasu. Kierunki wnioskowanych do zdobycia umiejętności, podnoszenia kwalifikacji czy przekwalifikowania zawodowego winny być rozpatrywane indywidualnie, zgodnie z bieżącym zapotrzebowaniem zgłaszanym przez pracodawców oraz potrzebami osób bezrobotnych, gdyż to zwiększa efektywność podejmowanych działań czyli szansę zatrudnienia po zdobyciu wnioskowanych kwalifikacji. Przy uruchamianiu szkoleń, przekwalifikowania zawodowego należy także zwrócić uwagę na zapotrzebowanie na kwalifikacje i umiejętności występujące wśród pracodawców

działających w powiecie kolneńskim i powiatach ościennych. To zwiększa szanse na podjęcie zatrudnienia wśród osób uwzględniających w procesie poszukiwania pracy możliwość zatrudnienia poza miejscem zamieszkania.

W celu rozwoju kształcenia ustawicznego, a także promowania idei uczenia się przez całe życie konieczne jest nałożenie nacisku na partnerską współpracę instytucji z obszaru rynku pracy, edukacji i szkoleń. Współpraca ta daje możliwość realizacji regionalnej polityki w zakresie uczenia się przez całe życie i zmierza do wypracowania rozwiązań dotyczących mierzenia jakości usług edukacyjno-zawodowych oraz szerszego dostępu do informacji na temat oferty w tym zakresie dla mieszkańców powiatu lub regionu.

Wyniki przeprowadzonego „Barometru zawodów” dla powiatu kolneńskiego na 2016 prognozują deficyt dla zawodów: farmaceuta, kierowca samochodu ciężarowego, pielęgniarka. Należy tutaj podkreślić, że przewidywane niedobory dotyczą osób posiadających nie tylko odpowiednie kwalifikacje, ale także doświadczenie w pracy na wskazanym stanowisku.

Tabela nr 25. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w Powiecie Kolneńskim
(informacja sygnałna 2015 rok)

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
DEFICYT	zawód maksymalnie deficytowy	Kierownicy biura
		Technicy farmaceutyczni
NADWYŻKA	zawód nadwyżkowy	Kucharze
		Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni
		Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)
		Magazynierzy i pokrewni
		Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne
		Robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt
	zawód maksymalnie nadwyżkowy	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej
		Stolarze meblowi i pokrewni
		Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni
		Technicy budownictwa
		Lakiernicy
		Filozofowie, historycy i politolodzy
		Specjaliści do spraw księgowości i rachunkowości
		Pracznicy ręczne i prasowacze
		Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni
		Specjaliści do spraw wychowania małego dziecka
		Czyściciele pojazdów
		Inżynierowie elektrycy
		Robotnicy obróbki kamienia
		Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych

